

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta, maa-aineslain muuttamisesta ja pelastuslain 9 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kaivannaisteollisuuden jätehuoltoa koskevan direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarpeellisista muutoksista ympäristönsuojelulakiin, maa-aineslakiin ja pelastuslakiin.

Ehdotetuissa säännöksissä säädettäisiin kaivostoiminnan, sitä valmistelevan tai siihen rinnastettavan toiminnan, rikastamotoiminnan, kivenlouhimon, muun kivenlouhinnan, kivenmurskauksen, turvetuotannon tai niihin rinnastettavan kallio- tai maaperän aineksen muun ottamisen yhteydessä syntyvän kaivannaisjätteen jätehuollosta ja sen suunnittelusta sekä kaivannaisjätteen jätealueista aiheutuvan suuronnettomuuden vaaran torjumisesta.

Esityksen mukaan ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin säännökset kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tekemisestä ja kaivan-

naisjätteen jätealueista aiheutuvan suuronnettomuuden vaaran torjumista koskevista velvoitteista. Lisäksi ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan ympäristöluvassa olisi annettava tarvittavat määräykset kaivannaisjätteestä ja kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta sekä kaivannaisjätteen jätealueesta ja sen sisäisestä pelastussuunnitelmasta.

Maa-aineslakiin lisättäisiin säännös kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta, joka esitettäisiin osana maa-ainesten ottamissuunnitelmaa. Pelastuslakiin lisättäisiin säännös suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaa kaivannaisjätteen jätealuetta koskevan pelastussuunnitelman tekemisestä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 Käytäntö.....	3
2.2 Lainsäädäntö	5
2.3 Yhteisön lainsäädäntö	10
2.4 Nykytilan arviointi	12
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	13
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	14
4.1 Taloudelliset vaikutukset	14
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	14
4.3 Ympäristövaikutukset	15
5 ASIAN VALMISTELU	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	16
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	16
1.1 Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	16
1.2 Laki maa-aineslain muuttamisesta	19
1.3 Laki pelastuslain 9 §:n muuttamisesta	19
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET	19
3 VOIMAANTULO.....	19
LAKIEHDOTUKSET	22
ympäristönsuojelulain muuttamisesta	22
maa-aineslain muuttamisesta.....	25
pelastuslain 9 §:n muuttamisesta	26
LIITE 1	27
RINNAKKAISTEKSTIT	27
ympäristönsuojelulain muuttamisesta	27
maa-aineslain muuttamisesta.....	33
pelastuslain 9 §:n muuttamisesta	35
LIITE 2	
VASTAAVUUSTAULUKKO	36

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Hallituksen esityksen tarkoituksena on säätää laintasoisista säännöksistä, jotka ovat tarpeen kaivannaisteollisuuden jätehuollosta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2006/21/EY, jäljempänä kaivannaishätedirektiivi tai direktiivi) täytäntöönpanemiseksi. Direktiivi tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 2006 ja sen kansalliselle täytäntöönpanolle on varattu aikaa kaksi vuotta.

Kaivannaishätedirektiivi sisältää kaivannaisteollisuuden jätehuollon yleissäännökset. Direktiivi koskee kaivannaishätteitä, jotka syntyvät kaivostoiminnassa, sitä valmistelevalle tai siihen rinnastettavassa toiminnassa, rikastustoiminnassa, kivenlouhimoissa, muussa kivenlouhinnassa, kivenmurskaamotoiminnassa ja turvetuotannossa sekä niihin rinnastettavassa kallio- tai maaperän aineksen muussa ottamisessa. Kaikkia mainittuja toimialoja koskee direktiivin yleisvaatimus ympäristönsuojelusta. Direktiivi sisältää lisäksi erityissäännökset kaivannaishäteen jätehuoltosuunnitelmasta, kaivannaishäteen jätealueiden perustamisesta ja hoitamisesta, jätealueisiin liittyvistä vakuuksista ja toimista suuronnettomuuden vaaran torjumiseksi.

Suomessa kaivannaishätedirektiivin vaatimusten täytäntöönpano ei merkitse uusia merkittäviä velvollisuuksia toimialan jätehuollolle. Nykyinen jäte- ja ympäristönsuojelusääntely koskevat kattavasti kaivannaisteollisuuden toimintoja. Kaivannaishäteen jätealueet ovat ympäristöluvanvaraisia ja niihin sovelletaan kaatopaikkasääntelyä. Lainsäädäntöä on kuitenkin täydennettävä kaivannaishäteen jätehuoltosuunnitelman tekemistä koskevilla velvoitteilla. Myös ympäristönsuojelulain (86/2000) jätehuoltotoimintojen vakuussäännöksiä on tarpeen täsmentää. Lisäksi on säädettävä erityisesti suuronnettomuuden vaaran torjumiseen liittyvistä velvollisuuksista, jotka käytännössä koskisivat eräiden kaivosalueiden jätealueita. Direktiivin aineelliset säännökset pantaisiin täytän-

töön yksityiskohtaisesti valtioneuvoston asetuksella.

Esityksen liitteenä on taulukko kaivannaishätedirektiivin ja kansallisen lainsäädännön vastaavuudesta sekä ehdotetuista uusista säännöksistä.

2 Nykytila

2.1 Käytäntö

Kaivannaistoimintaan kuuluvat kaivostoiminta, sitä valmisteleva tai siihen rinnastettava toiminta kuten kullanhuuhtonta, rikastustoiminta, kivenlouhimot, muu kivenlouhinta, kivenmurskaus ja turvetuotanto sekä niihin rinnastettava kallio- tai maaperän aineksen muu ottaminen. Kaivannaisteollisuus voidaan jakaa kaivostoimintaan, luonnonkiviteollisuuden ja kiviainestuotantoon.

Suomessa toimii noin 40 kaivoslain (503/1965) mukaista kaivosta ja louhosta, joista suurin osa on avokaivoksia ja -louhoksia. Ne tuottivat kalkkikiveä, teollisuusmineraaleja, metallimalmeja sekä hyötökiveä vuonna 2005 yhteensä noin 20 miljoonaa tonnia. Suomen suurin kaivos on Siilinjärven apatiittikaivos, jonka osuus kaivosten yhteenlasketusta kokonaislouhintamäärästä on lähes 40 prosenttia. Uusin merkittävä kaivos on Talvivaaran nikkeliesiintymän hyödyntämiseen tähtäävä hanke. Myös vuolukiven ottaminen ja kullankaivuu ovat kaivoslain mukaista toimintaa. Suomessa on noin 60 koneelliseen toimintaan perustuvaa kullankaivuualuetta. Kaivoskivennäisten rikastaminen tapahtuu usein kaivosalueella, mutta eräitä rikastamoita sijaitsee varsinaisen kaivosalueen ulkopuolella.

Vuonna 2006 oli toiminnassa noin 3 600 maa-aineslain mukaista ottamisaluetta ja kaikkiaan voimassa 6 500 maa-ainesten ottamislupaa. Soraa ja hiekkaa otettiin 2 900 ottamisalueelta sekä kalliomurskettua ja -louhettua 550 alueelta. Rakennus- ja tarvekivi-louhimoita on noin 90, joista aktiivisesti käyt-

tössä 50-60. Näiltä louhimoilta otettiin vuonna 2006 niin sanottua kovakiveä, kuten graniittia, noin 3 miljoonaa tonnia. Kiviainesten kokonaiskäyttö vuonna 2006 oli arviolta 100 miljoonaa tonnia.

Suomessa on noin 700 turvetuotantoaluetta, jossa tuotantoalue on yli 10 hehtaaria. Erilaisia murskaamotoimintoja on noin 500 kappaletta.

Kaivannaistoiminnassa syntyvistä sivuvirroista on tehty lähinnä arvioita. Alan jäte/tuote-suhdeluvut ovat yleensä korkeat. Vuoden 2004 Tilastokeskuksen jätetilastossa kaivannaisjätteen osuudeksi kaikesta maassamme syntyvästä jätteestä arvioidaan noin 36 prosenttia ja sen vuotuiseksi määräksi noin 24 miljoonaa tonnia.

Kaivostoiminnassa syntyy jätteeksi pinta- ja irtomaata, sivukiveä ja rikastusjätettä. Lisäksi syntyy lietteitä esimerkiksi kuivatusvesien selkeytyksestä. Kauppa- ja teollisuusministeriön ja Kaivannaisteollisuusyhdistys ry:n selvityksen mukaan kaivosten tuottaman sivuvirran määrä oli vuonna 2003 noin 25 miljoonaa tonnia. Pintamaa sijoitetaan louhinnan jälkeen osittain takaisin kaivos- tai louhinta-alueelle. Hylkykivi kerätään kasoihin, mutta pienekö osa käytetään myös erilaisiin rakentamistarkoituksiin. Malmien rikastamisessa käytetään yleensä magneettierotusta ja/tai vaahdotusta. Suurin osa malmin rikastusprosesseissa syntyvästä jätteestä sijoitetaan rikastusjätealtaisiin ja kasoihin. Osa rikastusjätteestä käytetään myös kaivosten täyttämiseen. Valtaosa pintamaasta, sivukivestä ja rikastushiekasta loppusijoitetaan kuitenkin kaivosalueille erilaisiin läjityksiin ja altaisiin.

Myös rakennus- ja tarvekiven tuotannossa syntyy huomattavia määriä sivukiveä, jota ei välittömästi hyödynnetä kivituohteiden valmistuksessa laadun vaihtelun, rakoilun tai murtumien vuoksi. Sivukivi soveltuu kuitenkin esimerkiksi ympäristörakentamiseen.

Soran, hiekan, turpeen ja muun maa-aineksen ottamisessa sekä kivimurskeen tuotannossa syntyy yleensä edellä mainittuihin sivuvirtoihin verrattuna vain pieniä määriä kaivannaisjätteitä, kuten poistettua kivennäismaata, seulakiviä ja aineiden vesipesulietettä. Pintamaat käytetään näissä toiminnoissa yleensä alueiden jälkihoidossa.

Kaivannaistoiminnan jätealueiden ympäristövaikutukset liittyvät erityisesti maankäyttöön ja maisemahaittoihin, pinta- ja pohjaveden laatuun sekä jätealueiden fyysiseen vakauteen ja pölyyn. Huomattava osa kaivannaisjätteistä on pilaantumaton maa-ainesta tai varsin pysyvää ainesta eikä niistä yleensä aiheudu suoranaista ympäristön pilaantumisen vaaraa. Sen sijaan erityisesti kaivosten sulfidipitoisista sivukivistä ja rikastushiekoista saattaa liueta happamia ja emäksisiä yhdisteitä, raskasmetalleja ja muita haitallisia aineita. Eräissä rikastusprosesseissa myös käytetään haitallisia aineita, kuten eräissä tapauksissa kullin rikastamisessa syanidia.

Yleinen kaivannaisjätteisiin liittyvä ympäristöongelma ovat happamat valumat, jotka muodostuvat kun sivukiven ja rikastusjätteen sulfidipitoiset ainesosat reagoivat hapen ja veden kanssa muodostaen rikkihappoa. Happamille valumille ovat ominaisia korkeat liuenneiden raskasmetallien pitoisuudet. Niillä voi pitkällä aikavälillä olla vakavia vaikutuksia pinta- ja pohjaveden sekä vesieliöstöön.

Suomessa on lähes 500 patoturvallisuuslain (413/1984) soveltamisalaan kuuluvaa patoa. Niistä valtaosa on vesistöpatoja, jotka liittyvät muun muassa tulvasuojeluun ja vesivoiman tuotantoon. Lisäksi on noin 30 kaivoslain soveltamisalaan kuuluvaa kaivospatoa noin kymmenellä eri kaivoksella. Kaivospatoja rakennetaan kaivoksen elinkaaren mukaan ja niitä korotetaan usein käytön aikana kaivostoiminnan edetessä. Kaivosten maanalaisia patoja käytetään lähinnä louhosten täyttömateriaalin patoamiseksi. Maanpäällisiä patoja käytetään puolestaan veden ja liejuuntuvan maa-aineksen pitämiseksi erillään kaivoksesta, rikastushiekan varastointiin sekä prosessivesien selkeytykseen.

Erityisesti rikastushiekka-altaiden patoihin voi liittyä sortumisvaaraa. Pölyämisen estämiseksi rikastushiekkaa pidetään altaassa veden alla ennen alueiden sulkemista ja peittämistä. Usein hienojakoisen rakenteensa vuoksi rikastushiekka aiheuttaa onnettomuustilanteissa vaaraa vaikka jäte olisi kemiallisesti reagoimatonta. Rikastushiekka-altaat rakennetaan yleensä pysyvää sijoittamista varten. Altaiden ja alueiden vakaus pyritään varmistamaan.

2.2 Lainsäädäntö

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulaki on ympäristön pilaantumisen torjuntaa koskeva yleislaki. Lain 1 §:n mukaan sen tavoitteena on ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia vahinkoja. Tavoitteeseen pyritään ennen muuta lakiin sisältyvin lupa- ja ilmoitusmenettelyin, mutta laissa säädetään myös ympäristönsuojelun yleisistä periaatteista ja velvollisuuksista, pilaamiskielloista, valvonnasta ja hallintopakosta. Ympäristönsuojelulakia sovellettaessa on noudatettava myös mitä jätelaissa (1072/1993) säädetään.

Ympäristölupaa edellytetään ympäristönsuojeluasetuksessa (169/2000) tarkemmin määritellyiltä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavilta toiminnoilta. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädetään malmien tai mineraalien kaivamisen tai maaperän ainesten oton luvanvaraisuudesta. Säännöksen mukaan ympäristölupaa on haettava kaivostoimintaan tai koneelliseen kulkukaivuuseen, malmin tai mineraalin rikastamiseen sekä kivenlouhimoon tai muun kuin maanrakennustoimintaan liittyvään kivenlouhintaan, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää vuodessa. Kivenlouhimot ovat rakennuskiven tai hautakiven ottopaikkoja. Lupaa on myös haettava turvetuotantoon ja siihen liittyvään ojitukseen, jos tuotantoalue on yli 10 hehtaaria sekä kiinteään tai sellaiseen tietylle alueelle sijoitettavaan siirrettävään murskaamoon, asfalttiasemaan tai kalkkikivenjauhatuskseen, jonka toiminta-aika on vähintään 50 päivää vuodessa. Ympäristölupaa on lisäksi haettava ympäristönsuojelulain 28 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan jätteen ammattimaiseen tai laitospäiväntalouteen käsittelyyn tai hyödyntämiseen. Tällaisia toimintoja ovat muun muassa yhdyskunta- ja teollisuusjätteiden kaatopaikat sekä maankaatopaikat.

Ympäristölupaa ei ympäristönsuojeluasetuksen 4 §:n 2 kohdan mukaan kuitenkaan edellytetä maa- ja kiviainesten ottamisessa taikka rakennus- tai maa- ja vesirakennustoiminnassa syntyvän pilaantumattoman maa- ja kiviainesjätteen hyödyntämiseen tai

käsittelyyn ottamis- tai rakennuspaikalla taikka muulla rakentamispaikalla, jossa jäte hyödynnetään tai käsitellään jätelain vastaavat vaatimukset täyttävän hyväksytyin suunnitelman tai luvan mukaisesti.

Kaivannaistoimintojen yhteydessä syntyvä maaperästä irrotettu aines on jätelaissa tarkoitettua jätettä, jos aines poistetaan käytöstä. Esimerkiksi rakennuskivilouhimolla syntyvää sivukiveä on pidetty hallinto- ja oikeuskäytännössä jätteenä (KHO 2002:82 ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuin C-9/00). Eräissä tapauksissa irrotettua maa-ainesta tai sivukiveä hyödynnetään kuitenkin ottopaikalla suunnitelmallisesti ja jokseenkin välittömästi kaivosrakenteissa, jolloin toimintaa ei ole pidetty jätteen hyödyntämisenä (KHO 2004:43 ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuin C-114/01). Hallintokäytännössä turvetuotannon ja maa-ainesoton ympäristöluvuissa otetaan yleensä huomioon toiminnassa kertyvien kantojen poistaminen alueelta muualle hyödynnettäviksi sekä pintamaan ja seulakivien käyttäminen alueen maisemoinnissa.

Ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristölupaharkinnassa otetaan huomioon kaikki toiminnasta aiheutuvat ympäristön pilaantumiseen ja jätehuoltoon liittyvät seikat. Esimerkiksi kivenmurskaamon ympäristölupaharkinnassa otetaan huomioon myös maa-aineksen irrottamisesta ja kuljettamisesta aiheutuvat haitat. Ympäristölupa saattaa myös käsittää lain 34 §:n 5 momentin mukaisesti useita erikseen luvanvaraisia toimintoja. Esimerkiksi kaivostoiminnan ympäristölupa kattaa varsinaisen kaivoskivennäisen ja sivukiven irrottamisen lisäksi alustavat maansiirrot, rikastamon, rikastushiekka-altaat ja sivukiven läjitysalueet.

Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään ympäristönsuojelulain 42 §:ssä. Luvan myöntäminen edellyttää, että toiminta on järjestetty ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa tai muuta merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Vesien pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon myös mitä vesien hoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisissa vesienhoitosuunnitelmissa on esitet-

ty toiminnan vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Luvassa voidaan ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin mukaan antaa määräyksiä päästöraja-arvoista, jätteistä ja niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, toiminnan jälkeisistä toimista, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä lisäksi muista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista ja sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Määräyksiä annettaessa on otettava huomioon myös varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen. Lain 45 §:n mukaan luvassa annetaan määräykset toiminnassa syntyvän jätteen jätehuollosta ottaen huomioon jätelain säännökset jätteen synnyn ehkäisemisestä, hyödyntämisestä ja käsittelystä.

Luvassa voidaan antaa määräyksiä, joiden sisältönä on ympäristön laatutasoa koskeva raja-arvo. Esimerkiksi vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi on tarkoitus säätää valtioneuvoston asetuksella niin sanotuille prioriteettiaineille ympäristön laatutasoraja-arvoja. Ympäristöluvassa on varmistuttava, ettei toiminnasta aiheudu tällaisten raja-arvojen ylittymistä. Raja-arvot voivat koskea esimerkiksi eräitä raskasmetalleja, joita liukenee vesiin jätealueille sijoitetusta rikastushiekasta tai sivukivestä.

Ympäristönsuojelulain lain 42 §:n 3 momentin mukaan jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettava määräykset huomioon ottaen riittävä vakuus tai esitettävä muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Muulta kuin kaatopaikkatoimintaa tai ongelmajätteen hyödyntämis- tai käsittelytoimintaa harjoittavalta voidaan jättää vakuus tai muu järjestely vaatimatta, jos tämä on riittävän vakavarainen ja kykenee muutoin huolehtimaan asianmukaisesta jätehuollosta. Vakuuden määrittelystä on annettu ympäristöministeriön ohje (9.3.2005, Dnro YM2/401/2003). Kaivostoiminnan jätealueista vaadittavat vakuudet ovat käytännössä olleet lajiltaan pankkitakauksia ja niiden määrä on määritelty alueen laajuuden mukaan, usein 0,4–1 euroa/m², ottaen samalla huomi-

oon paikkakunnan maa-ainestilanne tai jätteiden kuljetuksiin liittyvät kustannukset.

Jätteen varastointiin tai läjittämiseen sovelletaan kaatopaikoista annettua valtioneuvoston päätöstä (861/1997). Päätöksen mukaisena kaatopaikkana pidetään jätteen käsittelypaikkaa, jossa jäte sijoitetaan maan päälle tai maahan, mukaan lukien tuotantopaikan yhteydessä oleva paikka, jonne jätteen tuottaja sijoittaa omaa jätettään, ja yli vuoden käytössä oleva paikka, jossa jätettä varastoidaan väliaikaisesti. Päätöstä ei sovelleta kuitenkaan pilaantumattoman maa-aineksen eikä kaivannaistoiminnan pysyvän tavanomaisen jätteen käsittelypaikkaan. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi pilaantumattomien maiden maankaatopaikat. Valtioneuvoston päätöstä on sovellettu käytännössä kaivosten rikastushiekka-altaisiin sekä sivukiven läjitysalueisiin, jos sivukivi ei ole pysyvää jätettä.

Kaatopaikoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä on yksityiskohtaiset säännökset kaatopaikan toiminnan järjestämisestä ja sen valvonnasta. Päätöksen liitteessä säädetään muun muassa kaatopaikan sijoittamisesta, vesien hallinnasta, pohja- ja pintarakenteista sekä perusteista, joiden perusteella päätöksen mukaisista yleisistä vaatimuksista voidaan poiketa. Poikkeaminen edellyttää, että kaatopaikan pitäjä osoittaa kaatopaikan terveys- ja ympäristövaikutusten kokonaisarvioinnin perusteella, ettei kaatopaikasta ja jätteiden sijoittamisesta sille aiheudu pitkänkään ajan kuluessa jätelaissa tai ympäristönsuojelulaisissa kiellettyjä seurauksia. Käytännössä kokonaisarvioinnin perusteella on kaivosten ympäristöluvissa yleensä lievennetty rikastushiekka-altaiden pohja- ja pintarakenteita koskevia vaatimuksia.

Ympäristölupa myönnetään yleensä toistaiseksi voimassaolevana siten, että samalla määrätään esitettäväksi hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Lain 58 §:n mukaan lupaa voidaan kuitenkin tarkistaa aikaisemminkin, jos toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta, toiminnasta aiheutuu laissa kielletty seuraus, parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan vähentää olennaisesti enemmän ilman kohtuuttomia kustannuksia, olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet tai se

on tarpeen Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen täytäntöönpanemiseksi annettujen säännösten noudattamiseksi.

Ympäristöluvassa on annettava määräykset myös toimista, jotka liittyvät toiminnan lopettamiseen. Lain 90 §:n mukaan luvanvaraisen toiminnan toiminnanharjoittaja vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan vaikutusten selvittämiseksi sekä tarkkailusta. Jos lupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamiseksi tarvittavista toimista, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat täsmentävät määräykset. Asia on käsiteltävä soveltuvien osin kuten lupahakemus.

Ympäristönsuojelulain 61 §:n mukaan tulee lupaviranomaiselle tehdä ilmoitus koeluo- toisesta toiminnasta, jossa kokeillaan raaka- tai polttoaineita, valmistus- tai polttomene- telmiä, puhdistuslaitetta tai käsitellään jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toimin- nan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämi- seksi. Tällaisia toimintoja ovat esimerkiksi kaivoslain mukaisen valtauksen yhteydessä tehtävä usein laajahko koelouhinta ja - rikastaminen. Ilmoituksen johdosta viran- omainen tekee päätöksen, jossa voidaan antaa toimintaa koskevia määräyksiä muun muassa ympäristön pilaantumisen ehkäisystä ja jätehuollosta.

Maa-aineslaki

Maa-aineslakia (555/1981) sovelletaan lain 1 §:n mukaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen poiskuljetettavaksi taikka paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi. Maa-aineslakia ei kuitenkaan sovelleta lain 2 §:n perusteella kaivoslakiin perustuvaan aine- sten ottamiseen, rakentamisen yhteydessä irrotettujen aineiden ottamiseen ja hyväksi- käyttöön, kun toimenpide perustuu viran- omaisen antamaan lupaan tai hyväksyntään eikä myöskään sellaiseen aineiden ottamiseen vesialueella, johon vesilain (264/1961) mu- kaan vaaditaan ympäristölupaviraston lupa.

Maa-ainesten ottamiseen on saatava lain 4 §:n mukaan lupa. Lupa ei ole tarpeen, jos ai- neksia otetaan omaa tavanomaista kotitarve-

käyttöä varten tai maa- ja metsätalouteen. Aineiden käytön tulee tällöin liittyä rakenta- miseen tai kulkuyhteyksien kunnossapitoon.

Maa-aineslain 3 §:ssä säädetään aine- sten ottamisen rajoituksista. Säännös koskee myös muuta kuin luvanvaraista ottoa. Ainek- sia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kau- niin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huo- mattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa taikka tärke- än tai muun vedenhankintakäyttöön soveltu- van pohjavesialueen veden laadun tai antoi- suuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Ottamispaikat on si- joitettava ja aineiden ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdolli- simman vähäiseksi ja että maa-aines- esiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja ta- loudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asu- tukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuulli- sin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Lupaa haettaessa on lain 5 §:n mukaan ai- neiden ottamisesta ja ympäristön hoitamisesta sekä mikäli mahdollista, alueen myöhem- mässä käyttämisestä esitettävä ottamissuunni- telma. Aineiden ottamista koskevaan lupaan on liitettävä lain 9 §:n mukaan määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkees- ta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai ra- joittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta. Lupamääräyksiä on annettava ottamisalueen rajauksesta, kaivaus- ten ja leikkausten syvyydestä ja muodosta sekä ottamistoiminnan etenemisestä, alueen suojaamisesta ja siistimisestä ottamisen aika- na ja sen jälkeen sekä puuston ja muun kas- villisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista ottamisen aikana ja sen jälkeen. Lupamääräyksiä voidaan lisäksi an- taa ottamiseen liittyvistä laitteista, liikentees- tä, toiminta-ajasta ja muista hankkeesta ai- heutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoit- tamiseksi tarpeellisista toimista. Lupaviran- omainen voi myös määrätä, että hakijan on annettava hyväksyttävä vakuus lupamääräyk- sissä edellytettyjen toimien suorittamisesta.

Maa-ainesten ottamislupa antaa oikeuden maa-ainesten ottamiseen. Lupaharkinnassa voidaan ottaa huomioon myös osittain ai-

neksen käsittelyyn liittyviä toimintoja, kuten murskaus. Yksityiskohtaiset määräykset toiminnan immissiohaitoista kuuluvat kuitenkin ympäristölupaan. Maa-ainesten otto-suunnitelmassa esitetään yleensä selvitys ototoiminnan ulkopuolelle jäävien aineiden, kuten pintamaiden ja seulakivien läjittämisestä ja hyödyntämisestä toiminnan aikana tai alueen jälkihoitossa.

Lupapäätös on voimassa määräajan. Luvan voimassaoloajasta huolimatta siihen voidaan tehdä lain 16 §:n mukaan muutoksia. Lupaviranomainen voi luvan voimassaoloaikana antaa päätöksellään suostumuksen poiketa vähäisesti lupapäätöksessä hyväksytystä otto-suunnitelmasta tai annetuista lupamääräyksistä. Suostumuksen edellytyksenä on, että poikkeaminen ja sen laatu, ottaen huomioon lupaharkintaa koskevat säännökset ja määräykset, ei merkitse luvan olennaista muuttamista eikä vaikuta asianomaisen asemaan tai luonnonolosuhteisiin.

Pelastuslaki

Pelastuslakia (468/2003) sovelletaan tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisyyn ja niiden yhteydessä toteutettavaan pelastustoimintaan ihmisten, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseksi ja pelastamiseksi, vahinkojen rajoittamiseksi ja seurausten lieventämiseksi. Kunnat vastaavat yhteistoiminnassa pelastustoimesta.

Lain 9 §:ssä säädetään pelastusviranomaisen suunnitteluvaiheista. Eri viranomaisen tulee laatia yhteistoiminnassa tarpeelliset pelastustoimen suunnitelmat. Alueilla, joissa on ydinenergialain tarkoittama ydinlaitos tai vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetussa asetuksessa (59/1999) määritelty suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava laitos, alueen pelastustoimen on laadittava yhteistyössä asianomaisen laitoksen kanssa pelastussuunnitelma laitoksessa sattuvan onnettomuuden varalta. Suunnitelmaa laadittaessa on kuultava vaaralle alttiiksi joutuvaa väestöä ja huolehdittava suunnitelmasta tiedottamisesta sekä oltava riittävästi yhteistyössä oman ja naapurialueiden viranomaisten kanssa.

Kaivoslaki

Kaivoslaissa säädetään kaivoskivennäisiä koskevasta malminetsinnästä ja kaivostoinnasta. Kaivoslaissa ei kuitenkaan säädetä näihin toimintoihin liittyvästä jätehuollosta, vaan tältä osin sovellettaviksi tulevat ympäristönsuojelulaki ja jätelaki.

Kaivostoiminta voidaan jakaa malminetsintään, varsinaiseen kaivostoimintaan ja kaivosten jälkihoitoon.

Malminetsintä aloitetaan yleensä kartoituksella, jolla paikallistetaan esiintymät. Aluekartoitusten jälkeen kohteet tutkitaan tarkemmin. Etsintätyötä voidaan tehdä kaivoslain 3 §:n mukaan. Kaivoslain 3 luvussa säädetään valtauksen perustuvasta malminetsinnästä. Kirjallisella varausilmoituksella varmistetaan kaivoslain 7 §:n mukaan etusija esiintymän valtaamiseen. Valtausoikeus haetaan työ- ja elinkeinoministeriöltä. Valtausoikeus oikeuttaa kaivoslain 4 ja 8 §:n mukaan tekemään alueella tutkimustyötä esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi. Valtauksen aikana tehtävä tutkimustyö voi lain 12 §:n mukaisesti käsittää geologisten ja geofysikaalisten tutkimusten lisäksi myös kallioperän syväkairausta, tutkimuskaivantoja, koelouhintaa ja rikastamista. Valtausoikeus ei kuitenkaan anna vielä oikeutta alueen kaivoskivennäisten hyödyntämiseen. Valtausoikeuden nojalla saa valtation mailla hyödyntää maaperästä huuhdottavaa kultaa.

Kaivoskivennäisten hyödyntämistä varten kaivostoiminnan harjoittajan tulee tehdä kaivospiirihakemus työ- ja elinkeinoministeriölle. Kaivospiirin alue määritetään erillisessä kaivospiiritoimituksessa.

Kaivoslain 40 §:n mukaan, kun kaivoskirja on annettu, kaivosoikeuden haltija saa hyödyntää kaikki kaivospiirin kaivoskivennäiset. Oikeus käsittää myös aikaisemmasta louhinnasta kaivospiiriin jääneet jätteet. Kaivosoikeuden haltija saa käyttää hyväkseen muitakin kaivospiiriin kallio- ja maaperään kuuluvia aineksia, jos se on tarpeen kaivostyön tai siihen liittyvän jalostustyön kannalta. Kaivostoiminnassa syntyviä maanpoistomassoja, louhittua sivukiveä ja rikastushiekkaa, jotka varastoidaan kaivospiirin alueella tai sen apualueella ja joilla on käyttöä kaivostoiminnassa tai joita voidaan jalostaa edelleen, pi-

detään kaivoslain mukaisina kaivostoiminnan sivutuotteina. Ennen tuotannon aloittamista Turvatekniikan keskukselle esitetään kaivoksen yleissuunnitelma.

Kaivoslain kokonaisuudistus on vireillä ja hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle tällä hallituskaudella. Kokonaisuudistuksen yhteydessä tarkastellaan kaivoslainsäädännön suhdetta muun muassa ympäristönsuojelulainsäädäntöön ja patoturvallisuuslainsäädäntöön. Tavoitteena on varmistaa, että malminetsintää ja kaivostoimintaa koskevat lainsäädännöt muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden.

Patoturvallisuuslaki

Padon rakentamisessa ja käytössä on turvallisuuden varmistamiseksi ja lisäämiseksi noudatettava patoturvallisuuslakia. Padolla tarkoitetaan pysyvään käyttöön tarkoitettua patoa siihen kuuluvine rakennelmineen ja laitteineen, riippumatta siitä, mistä aineesta tai millä tavalla pato on rakennettu tai mitä ainetta padotusaltaassa padotetaan.

Patoturvallisuuslakia sovelletaan patoon, jonka korkeus on vähintään kolme metriä. Lakia on kuitenkin sovellettava myös matalampaan patoon, jos padolla suljetussa altaassa olevan aineen määrä on niin suuri tai altaassa on sellaista ainetta, että onnettomuuden sattuessa saattaa aiheutua ilmeinen vaara ihmishengelle tai terveydelle taikka ilmeinen huomattava vaara ympäristölle tai omaisuudelle.

Patoturvallisuuslaki ei koske sellaisia patoja, joihin sovelletaan kaivoslain turvallisuutta koskevia säännöksiä ja mainitun lain nojalla annettuja kaivosten turvallisuusmääräyksiä. Käytännössä maanpäällisten kaivospatojen suunnittelussa ja viranomaisvalvonnassa on kuitenkin noudatettu Teknillisen tarkastuskeskuksen (nykyisin Turvatekniikan keskuksen) suosituksen mukaisesti soveltuvin osin patoturvallisuuslakia ja -asetusta sekä niiden nojalla annettuja patoturvallisuusohjeita. Väliaikaisia patoja (työpatoja) patoturvallisuuslaki koskee soveltuvin osin.

Padosta aiheutuva vahingonvaara selvitetään padon luokan määrittämiseksi. Vaarallisimmista patoluokissa edellytetään mallilaskelmat. Padosta aiheutuvan vahingonvaaran

vähentämiseksi on jokaiselle patoturvallisuuslaissa tarkoitettulle padolle laadittava patoluokan edellyttämä turvallisuustarkkailuohjelma. Ohjelman laatii padon omistaja tai haltija. Ohjelma on laadittava sellaiseksi, että kaikki patoturvallisuuteen vaikuttavat seikat tulevat tarkkailun ja tarkastusten kohteeksi. Ohjelma voi sisältää sekä varsinaista tarkkailua että määräajoin tapahtuvia tarkastuksia koskevia määräyksiä.

Turvallisuustarkkailuohjelman tai sen muutoksen hyväksymisestä päättää alueellinen ympäristökeskus sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Alueellinen ympäristökeskus voi erityisestä syystä kokonaan tai osittain myöntää vapautuksen 6 §:ssä säädetystä tarkkailuvelvollisuudesta. Ohjelmassa tarkoitettua tarkkailusta ja tarkastuksista on laadittava asianmukaiset pöytäkirjat, jotka samoin kuin tarkkailuohjelma on säilytettävä patoturvallisuuslain 5 §:ssä tarkoitettussa turvallisuuskansiossa.

Vahingonvaaraselvityksen ja vastaavien tietojen pohjalta padon haltija laatii sisäisen pelastussuunnitelman hätä- ja poikkeustilanteiden varalle. Vahingonvaaraselvityksen tiedot toimitetaan pelastusviranomaiselle ulkoisen pelastussuunnitelman laatimisen lähtötiedoiksi.

Patoturvallisuuslain 10 §:n mukaan lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta kuuluu pelastustointa lukuun ottamatta alueellisille ympäristökeskuksille sekä ylin valvonta ja ohjaus maa- ja metsätalousministeriölle.

Hallituksen esitystä uudeksi patoturvallisuuslaiksi viimeistellään maa- ja metsätalousministeriössä. Tavoitteena on varmistaa patojen turvallisuus selkeyttämällä patoturvallisuuden sääntelyä. Tarkoituksena on, että hyviksi havaitut ja toimivat patoturvallisuuskäytännöt vahvistettaisiin kirjaamalla näitä koskevat perussäännökset padon omistajan vastuista ja velvollisuuksista uuteen patoturvallisuuslakiin.

Ehdotettavassa uudessa laissa olisivat muun muassa säännökset padon rakentamisesta, käyttöönotosta, kunnossapidosta ja käytöstä sekä onnettomuustilanteisiin varautumisesta. Lakiin ei sisältyisi lupamenettelyä, vaan padon rakentamisen luvanvaraisuus perustuisi jatkossakin muihin lakeihin, lähinnä

vesilakiin ja ympäristönsuojelulakiin sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999). Uusi laki täydentäisi mainittujen lakien sääntelyä lupamenettelyssä huomioon otettavien patoturvallisuusnäkökohdin.

Uudessa laissa padot olisi tarkoitus luokitella niistä aiheutuvan vahingonvaaran mukaan luokkiin 1-3. Luokka vaikuttaisi muun muassa padon omistajalta edellytettäviin selvityksiin, padolta edellytettäviin turvallisuusjärjestelmiin ja padolla tehtäviin tarkastuksiin. Esityksellä myös saatettaisiin ajan tasalle patoturvallisuuslainsäädännön yhteydet muuhun lainsäädäntöön sekä selvennettäisiin eri toimijoiden vastuut onnettomuksiin varautumisessa ja onnettomuustilanteissa. Uuden lain soveltamisala vastaisi pääpiirteittäin nykyistä patoturvallisuuslakia. Nykyisestä laista poiketen, myös kaivostoimintaan liittyvät padot kuuluisivat kuitenkin lain soveltamisalaan.

Muu lainsäädäntö

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki) tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valmistuksesta, käytöstä, siirrosta, varastoinnista, säilytyksestä ja muusta käsittelystä aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää yleistä turvallisuutta.

Kemikaaliturvallisuuslakia sovelletaan muun muassa vaarallisten kemikaalien teolliseen käsittelyyn ja varastointiin, siirtoon ja säilytykseen. Lakia sovelletaan tältä osin myös malminetsintään ja kaivostoimintaan. Laki sisältää keskeiset säännökset, joilla vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta annettu neuvoston direktiivi (96/82/ETY, jäljempänä Seveso II-direktiivi) on saatettu kansallisesti voimaan.

Vesien hoidon järjestämisestä annetulla lailla ja sen nojalla annetuilla valtioneuvoston asetuksilla on pantu täytäntöön yhteisön vesipolitiikan puitteista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2000/60/EY, jäljempänä vesipolitiikan puitteidirektiivi). Laki sisältää suunnittelujärjestelmän vesien tilan parantamiseksi ja ylläpi-

tämiseksi sekä vesien tilatavoitteet. Tilatavoitteet tulee ottaa huomioon viranomaisten toiminnassa. Lisäksi tilatavoitteet on otettava huomioon muun muassa ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisessa päätöksenteossa.

Ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2004/35/EY, jäljempänä ympäristövastuudirektiivi) täytäntöönpanemiseksi valmistellaan hallituksen esitystä ympäristövastuutoimikunnan mietinnön (Ehdotus ympäristövastuudirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi, 14.5.2007) pohjalta. Ehdotuksen lähtökohtana on säilyttää voimassa olevan ympäristölainsäädännön kokonaisuus ja rakenne mahdollisimman hyvin ennallaan. Direktiivin täytäntöönpanoa ei rajoitettaisi pelkästään sen liitteessä tarkoitettuihin toimintoihin. Siten ympäristövastuudirektiivin mukaisella kaivostoiminnan rajauksella ei olisi merkitystä, vaan ympäristövastuuta sovellettaisiin laajasti kaivannaistoimintaan.

2.3 Yhteisön lainsäädäntö

Kaivannaisjätedirektiivi

Kaivannaisjätedirektiivin taustalla ovat vuonna 1998 Espanjassa ja vuonna 2000 Romaniassa tapahtuneet patojen sortumisesta aiheutuneet vakavat kaivosonnettomuudet. Muun muassa komission tiedonannossa "Turvallinen kaivostoiminta – viimeaikaisten kaivosonnettomuuksien jälkeiset toimet (KOM(2000) 664 lopullinen) tuodaan esille tarve tarkistaa kaivostoimintaan ja louhintaan liittyvää yhteisön ympäristöpolitiikkaa ja -lainsäädäntöä. Yhtenä avaintoimenpiteenä mainitaan kaivannaisteollisuuden jätehuoltoa koskevan sääntelyn täsmentäminen.

Kaivannaisjätedirektiivissä määritellään kaivannaisteollisuuden jätehuoltoa ja sen suunnittelua sekä jätealueiden toimintaa, käytöstä poistamista ja jälkihoitoa koskevat vähimmäisvaatimukset. Kaivannaisjätedirektiivillä pyritään erityisesti vähentämään haitallisten aineiden huuhtoutumisen aiheuttamaa veden tai maaperän pilaantumista sekä varmistamaan kaivannaisteollisuuden jätealueiden pitkän aikavälin vakaus ja turvallisuus. Lisäksi pyritään tukemaan luonnonva-

rojen kestäväää käyttöä kannustamalla ja ohjaamalla toiminnan harjoittajia kaivannais-toiminnassa syntyvien jätteiden hyödyntämiin.

Kaivannaisjätedirektiivi koskee eräin poikkeuksin kaikkia mineraalivarojen etsinnässä, maanalaisessa ja avolouhinnassa, rikastuksessa ja varastoinnissa syntyviä jätteitä. Mineraalivaroina pidetään öljyä, maakaasua, öljyliusketta, hiiltä, metallimalmeja, teollisuusmineraaleja, luonnonkiveä, savea, soraa, hiekkaa ja muuta maankuoressa luonnollisesti esiintyvää orgaanisen tai epäorgaanisen aineen esiintymää.

Kaikkiin kaivannaistoiminnan jätteisiin sovelletaan 4 artiklan yleisiä perusvaatimuksia, jotka vastaavat jätteistä annetun neuvoston direktiivin (2006/12/EY, jäljempänä jätepuitedirektiivi) vaatimuksia ja perustuvat parhaaseen tekniikkaan siten kuin käsite on määritelty ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetussa neuvoston direktiivissä (96/61/EY, jäljempänä IPPC-direktiivi). Vaatimusten järjestelmälliseksi toteuttamiseksi toiminnan harjoittajien on laadittava kaivannaisjätteiden minimointia, hyödyntämistä, käsittelyä ja sijoittamista koskeva jätehuoltosuunnitelma, jonka toimivaltainen viranomainen hyväksyy. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä säädetään direktiivin 5 artiklassa.

Kaivannaisteollisuuden jätealueille on kaivannaisjätedirektiivin 11 artiklassa asetettu ympäristönsuojeluun ja toiminnan tekniseen toteuttamiseen liittyviä lisävaatimuksia, jotka on porrastettu jätteen haitallisuuden mukaan. Kaivannaistoiminnan jätealueen ylläpitoon tarvitaan artiklan 7 mukaan lupa. Direktiivissä eritellään lupaan sisällytettävät seikat ja luvan myöntämisen edellytykset. Ne liittyvät jätealueiden rakentamiseen, hoitoon ja käytöstä poistamiseen sekä vesiin ja maaperään kohdistuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen. Kaivannaisjätedirektiivin soveltamisalaan kuuluviin jätteisiin ei sovelleta kaatopaikoista annettua neuvoston direktiiviä (1999/31/EY, jäljempänä kaatopaikkadirektiivi). Kaivannaisjätteen jätealueena ei pidetä artiklan 10 mukaista tyhjää louhosta, johon sijoitetaan kaivannaisjätettä kunnostus- ja rakentamistarkoituksessa. Artiklan 8 mukaan yleisöllä on oikeus osallistua

lupamenettelyyn. Kaivannaisjätteistä aiheutuvasta vesien, ilman ja maaperän pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään lisäksi myös artiklassa 13.

Vaara-altiilla jätealueilla on lisäksi laadittava kaivannaisjätedirektiivin 6 artiklan mukaan suuronnettomuuksien varalta torjuntaja pelastussuunnitelmat sekä otettava käyttöön turvallisuusjohtamisjärjestelmä. Suunnitelmia ja yleisölle tiedottamista koskevat vaatimukset ovat samankaltaiset kuin Seveso II -direktiivissä.

Kaivannaisjätedirektiivin 12 artiklassa säädetään jätealueiden käytöstä poistamisesta. Artiklassa 14 säädetään vakuusjärjestelystä, jolla varmistetaan jätealueiden kunnostaminen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti myös tilanteessa, jossa toiminnan harjoittajaa ei enää tavoiteta. Direktiivin 15 artiklaan liittyy ympäristövastuudirektiivin täsmennys siten, että se koskee kaivannaisteollisuuden jätehuollossa tapahtuvia vahinkoja ja niihin liittyviä tarpeellisia ennalta ehkäiseviä ja korjaavia toimia. Direktiivin 16 artiklassa on säännökset kaivannaistoiminnan rajat ylittävistä vaikutuksista ilmoittamisesta.

Kaivannaisjätedirektiivin 17 artiklassa edellytetään, että jätealueita tarkastetaan säännöllisin väliajoin. Lisäksi artiklan 20 mukaan käytöstä poistetuista jätealueista on pidettävä luetteloa. Artiklan 22 mukaan komissio antaa direktiiviä tarkentavia säännöksiä muun muassa jätteiden ominaisuuksien selvittämistä koskevista menettelyistä, pysyvän jätteen määrittelystä ja jätealueiden luokitusperusteista sekä rahoitusvakuuden asettamisen teknisistä suuntaviivoista.

Kaivannaisjätedirektiivi on pantava kansallisesti täytäntöön 1 päivään toukokuuta 2008 mennessä. Direktiivissä on ennen direktiivin täytäntöönpanopäivää toiminnassa olleita, ns. vanhoja jätealueita koskevia siirtymäsäännöksiä. Tällaisilla jätealueilla on noudatettava direktiivin vaatimuksia viimeistään 1 päivänä toukokuuta 2012, rahoitusvakuutta koskevia vaatimuksia kuitenkin vasta 1 päivänä toukokuuta 2014.

Muu yhteisöainsäädäntö

Kaivannaistoiminnan jätteisiin ja jätehuoltoon sovelletaan kaivannaisjätedirektiivin li-

säksi useita muita ympäristöalan direktiivejä. Edellä mainittujen jätepuitedirektiivin, IPPC-direktiivin, Seveso II-direktiivin ja ympäristövastuudirektiivin ohella sovellettaviksi tulevat muun muassa vesipolitiikan puitedirektiivi ja tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annettu direktiivi 85/337/ETY. Kuten edellä on todettu, kaivannaisjätedirektiivin soveltamisalaan kuuluviin jätteisiin ei sovelleta kaatopaikkadirektiivin vaatimuksia. Kaatopaikkadirektiivin sisältyy eräitä säännöksiä, jotka eivät kaikilta osin sovellu kaivannaisteollisuuden jätehuoltoon ja ne on kaivannaisjätedirektiivissä korvattu mukautetuilla säännöksillä.

2.4 Nykytilan arviointi

Voimassa oleva ympäristönsuojelulaki sisältää ympäristönsuojelua ja jätehuoltoa koskevat yleissäännökset, jotka kaikilta osiltaan vastaavat kaivannaisjätedirektiivin 4 artiklassa säädettyjä, kaikkia kaivannaisjätteen tuottajia koskevia yleisiä vaatimuksia.

Kaivannaisjätedirektiivin säännös kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tekemisestä koskee toimintoja, joihin on haettava ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa tai joista on tehtävä lain mukainen ilmoitus. Mainittu säännös koskee lisäksi kaivannaisjätettä, joka syntyy sellaisessa soran, hiekan tai mullan otossa, johon ei välttämättä ole haettava ympäristölupaa. Tällaiseen toimintaan on kuitenkin haettava lupaa maaineslain perusteella.

Nykyisen ympäristönsuojelulain mukaisessa päätöksenteossa tarkastellaan kaivannais-toiminnan jätehuoltoa monipuolisesti ja otetaan huomioon siihen liittyvät vaatimukset kaivannaisjätedirektiivin suunnitteluvaihetta vastaavalla tavalla. Myös nykyisen maaineslain nojalla laadittavassa ottamissuunnitelmassa tarkastellaan ainesten ottamisessa syntyvien kaivannaisjätteiden hyödyntämiseen ja muuhun jätehuoltoon liittyviä seikkoja. Ympäristönsuojelulaissa ja maaineslaissa ei ole kuitenkaan yksilöityä velvoitetta erillisen jätehuoltosuunnitelman tekemiseen. Direktiivin täytäntöön panemiseksi kumpaakin lakia olisi tarpeen täydentää tältä osin. Kaivannaisjätteen jätehuolto-

suunnitelman tavoitteista ja sisältövaatimuksista olisi myös tarpeen säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Kaivannaisjätedirektiivin säännökset kaivannaisjätteen jätealueen luvasta ja jätealuetta koskevista aineellisista vaatimuksista koskevat jätealueita, joihin on tullut hakea ympäristölupaa jo voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Nykyinen lupamenettely vastaa direktiivin vaatimuksia. Myös vakuutta koskevat nykyiset säännökset ovat ympäristölupaharkinnassa varsin samanlaiset kuin direktiivissä. Lisäksi ympäristöluvassa sovelletaan kaivannaisjätteiden jätealueisiin kaivannaisjätedirektiiviä tiukempia ja yksityiskohtaisempia kaatopaikoille asetettuja vaatimuksia, joita on yleensä kuitenkin tapauskohtaisesti lievennetty. Nykyisin edellytetty vaatimustaso ja hallintokäytäntö vastaavat siten pitkälti direktiivin mukaista kaivannaisjätteiden jätealueiden sääntelyä. Direktiivin täsmällinen täytäntöönpano edellyttäisi kuitenkin eräitä täsmennyksiä, joista säädettäisiin kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen tavoin valtioneuvoston asetuksella. Myös tyhjien louhosten täyttämisestä rakentamis- ja kunnostustarkoituksessa annettaisiin tarkemmat säännökset asetuksessa. Lisäksi täsmennettäisiin ympäristönsuojelusetuksen luvanvaraisuussäännöksiä ja viranomaisten toimivaltasäännöksiä.

Kemikaaliturvallisuuslain mukaiset suuronnettomuuden vaaran torjumista koskevat säännökset perustuvat toiminnassa käytettävien kemikaalien haitallisuuteen ja määrään. Sääntelyssä ei ole otettu huomioon rakenteiden, kuten kaivannaisjätteiden patoalaiden tai jätekasojen, sortumisen vaaraa ja tästä aiheutuva riskiä. Onnettomuuden vaaran arviointiin liittyvät ympäristönsuojelulain säännökset ovat kaivannaisjätedirektiivin täytäntöönpanon kannalta yleispiirteiset. Säännökset olisi tältä osin täsmennettävä siten, että laissa säädettäisiin kaivannaisjätteiden jätealueiden aiheuttaman suuronnettomuuden vaaran torjumista koskevista perusvelvoitteista. Myös pelastuslakia olisi tarkistettava siten, että siinä säädettäisiin tällaisen jätealueen ulkoisen pelastussuunnitelman laatimisesta. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin lisäksi tarkemmin onnettomuustilanteita varten laadittavien toimintaperiaate-

asiakirjan, johtamisjärjestelmän sekä sisäisen pelastussuunnitelman sisältövaatimuksista.

Valtioneuvoston asetuksella olisi myös säädettävä muun muassa viranomaisten tarkastuksista ja kaivannaisjätteiden jätealueiden luetteloinnista.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on tehdä tarpeelliset laintasoiset säännösmuutokset kaivannaisjätedirektiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Vaikka Suomen lainsäädäntö täyttää suurelta osin direktiivin vaatimukset, edellyttää sen täytäntöönpano eräitä täsmennyksiä ja täydennyksiä laintasoihin säännöksiin. Direktiivin säännösten täsmälliseksi täytäntöönpanemiseksi tarvitaan lisäksi erillinen valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä ja pienehköjä täsmennyksiä eräisiin muihin asetustasoihin säädöksiin.

Esityksen valmistelun lähtökohtana on ollut voimassa olevan lainsäädännön hyödyntäminen ja soveltaminen sekä päällekkäisten vaatimusten ja viranomaismenettelyjen välttäminen. Koska kaivannaisjätedirektiivi on annettu ympäristöperustein ja liittyy keskeisiltä osin ympäristönsuojelulain mukaan nykyisin luvanvaraisiin tai ilmoituksenvaraisiin toimintoihin, täytäntöönpano perustuisi lähinnä ympäristönsuojelulakiin. Sääntelyä täydennettäisiin maa-aineslailla ja tarvittaessa myöhemmin kaivoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Lisäksi pelastuslaissa säädettäisiin kaivannaisjätteiden jätealueiden ulkoisista pelastussuunnitelmista.

Jätehuoltosuunnitelmaa koskeva kaivannaisjätedirektiivin 5 artikla pantaisiin täytäntöön siten, että velvollisuudesta suunnitelman tekemiseen säädettäisiin sekä ympäristönsuojelulaissa että maa-aineslaissa. Suunnitteluvelvollisuuden laajuus vastaisi direktiivissä säädettyä vaatimusta.

Ympäristönsuojelulain mukainen velvollisuus kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tekemiseen koskisi toiminnanharjoittajaa, joka harjoittaa ympäristöluvanvaraista kaivostoimintaa, sitä valmistelevaa tai siihen rinnastettavaa toimintaa, rikastamatoimintaa, kivenlouhimotoimintaa, muuta kiven-

louhintaa, kivenmurskausta tai turvetuotantoa. Lisäksi jätehuoltosuunnitelma tulisi tehdä ympäristönsuojelulain 61 §:n perusteella eräistä koeluonteisista toiminnoista, kuten koerikastamisesta. Laissa säädettäisiin jätehuoltosuunnitelman yleisistä tavoitteista ja sisällöstä.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tekemisvelvollisuudesta säädettäisiin myös maa-aineslaissa. Laissa tarkoitettuun otto-suunnitelmaan ei tarvitsisi kuitenkaan liittää jätehuoltosuunnitelmaa, jos toimintaan tulisi hakea ympäristölupaa. Näin estettäisiin, että samaa asiaa käsiteltäisiin kahteen kertaan. Laissa säädettävät jätehuoltosuunnitelman yleiset tavoitteet ja sisältövaatimukset olisivat samat kuin lisättäväksi ehdotetussa vastaavassa ympäristönsuojelulain säännöksessä.

Suuronnettomuuden vaaran torjumista koskeva kaivannaisjätedirektiivin 6 artikla pantaisiin täytäntöön ympäristönsuojelulailla. Valittu sääntelytapa on perusteltu lainsäädännöllisesti tarkoituksenmukaisena ja yksinkertaisena ratkaisuna. Kaivannaisjätteen jätealueista aiheutuvan suuronnettomuuden vaaran torjuminen perustuu lähinnä jätevarastojen sortumisen ehkäisemiseen, joten sääntely ei voi perustua kemikaaliturvallisuuslakiin. Suuronnettomuuden vaaran torjumista koskevien säännösten arvioidaan tulevan sovellettaviksi vain harvoin kaivannaisjätteen jätealueilla, joihin sovelletaan muutoinkin ympäristönsuojelulain ympäristölupamenettelyä. Ympäristöluvan menettelysäännökset soveltuvat sisäisen pelastussuunnitelman hyväksymiseksi. Vastaavia säännöksiä ei ole esimerkiksi patoturvallisuuslaissa. Ympäristölupaharkinnassa on muutoinkin otettava huomioon onnettomuuksien ehkäisy ja suuronnettomuuden vaaran torjuntaa koskevat säännökset ovat siten erityissäännöksiä, joita sovellettaisiin lupaharkinnassa.

Lakiin lisättäisiin suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan velvollisuus tehdä toimintaperiaateasiakirja, johtamisjärjestelmä ja sisäinen pelastussuunnitelma mahdollisia onnettomuustilanteita varten. Jos kuitenkin kemikaaliturvallisuuslain mukaiset turvallisuusasiakirjat kattaisivat suuronnettomuuden

vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen, ei näitä tulisi esittää uudestaan ympäristönsuojelulain nojalla. Sisäinen pelastussuunnitelma olisi esitettävä haettaessa ympäristölupaa tällaiselle jätealueelle ja suunnitelmaa käsiteltäisiin osana ympäristölupaa. Laissa säädettäisiin myös toiminnanharjoittajan velvollisuudesta nimetä jätealueen vastuhenkilö ja tiedottamisvelvollisuudesta.

Ympäristönsuojelulain säännöksiä täsmennettäisiin lisäksi siten, että kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajalta edellytettäisiin pääsääntöisesti vakuutta. Lakiin lisättäisiin uusi säännös, jonka mukaan luvassa olisi annettava tarpeelliset määräykset kaivannaisjätteistä, kaivannaisjätteen jätehuolto-suunnitelmasta, kaivannaisjätteen jätealueista ja suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen sisäisestä pelastussuunnitelmasta. Myös rangaistussäännöstä tarkistettaisiin.

Täytäntöönpanon yleisenä lähtökohtana on ollut, että kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa ja jätealueita koskevat kaivannaisjätedirektiivin velvoitteet, lukuun ottamatta suuronnettomuuden vaaraa koskevia vaatimuksia, ovat tulleet yleensä riittävästi huomioon otetuiksi myönnettäessä kaivannaistoimintoja koskevia lupia voimassa olevan lainsäädännön nojalla. Siirtymäsäännöksissä säädettäisiin kuitenkin velvollisuudesta arvioida ja tarkistaa jätehuoltosuunnitelmaa ensimmäisen kerran vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Näin varmistettaisiin myös tältä osin kaivannaisjätedirektiivin vaatimusten toteutuminen, koska direktiivissä ei ole varsinaista siirtymäsäännöstä jätehuoltosuunnitelman tekemiselle.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Kaivannaisjätedirektiivissä säädetyt kaivannaisalan jätehuoltoa koskevat vaatimukset vastaavat pääosin voimassa olevan ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisia vaatimuksia.

Erillisen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tekeminen merkitsee käytännössä lupahakemuksen yhteydessä nykyisin annettavien tietojen esittämistä kootusti ja vain

osin nykyistä tarkemmin. Luvanvaraiseen jätteen käsittely- ja hyödyntämistoimintaan liittyy nykyisen ympäristönsuojelulain mukaan direktiiviä vastaavan vakuuden asettamisvelvollisuus. Kaivannaisjätteen jätealueita koskevat direktiivin vaatimukset vastaavat pitkälti voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia. Suuronnettomuuksien vaaran torjumiseksi toteutettavat toimet ja niitä koskevien asiakirjojen laatiminen kaivannaisjätteen vuoksi olisi uusi velvoite. Säännökset koskisivat kuitenkin Suomessa lähinnä vain muutamaa kaivosta. Asiakirjojen laatimisesta arvioidaan aiheutuvan toiminnanharjoittajille työ- ja mahdollisesti konsulttikustannuksia. Ehdotetuista säännöksistä arvioidaan aiheutuvan kokonaisuudessaan vain vähäisiä lisäkustannuksia toiminnanharjoittajille.

Kaivannaisjätedirektiivin keskeiset vaatimukset pantaisiin täytäntöön osana ympäristölupamenettelyä ja osa vaatimuksista maa-ainesten ottolupaa koskevassa menettelyssä. Toiminnot, mukaan lukien kaivannaisjätteen jätealueet, ovat voimassa olevan lainsäädännön mukaan luvanvaraisia eikä uusista velvoitteista aiheudu olennaisia muutoksia lupakäsittelyyn. Suuronnettomuuden vaaran torjumiseksi laadittavien asiakirjojen käsittelyyn ei myöskään arvioida aiheuttavan lisävoimavarojen tarvetta ympäristölupavirastoissa. Alueellisille ympäristökeskuksille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille aiheutuisi valvontaviranomaisina vähäisiä lisätehtäviä erityisesti olemassa olevien toimintojen valvonnassa. Kuntien maa-aineslupaviranomaisille ja valvontaviranomaisille aiheutuisi samoin eräitä lisätehtäviä. Kokonaisuudessaan viranomaisille aiheutuvat lisäkustannukset jäisivät kuitenkin vähäisiksi.

Kaivannaisjätedirektiivin täytäntöönpanon kaikki taloudelliset vaikutukset ratkeavat vasta direktiivin liitteiden mukaisten jätteiden ja jätealueiden luokitusten sekä jätteiden karakterisointia koskevien vaatimusten täsmennysten jälkeen. Kyseisten liitteiden täsmittäminen on vielä kesken.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitys perustuisi pitkälti olemassa olevaan lainsäädäntöön. Myös kaivannaisjätteen jäte-

huoltosuunnitelman viranomaiskäsitteily perustuisi ympäristönsuojelulain ja maaineslain lupamenettelyihin ja siten viranomaisten nykyiseen toimivaltajakoon.

Suuronnettomuuksien vaaran torjumista koskeva sisäinen pelastussuunnitelma käsiteltäisiin osana toiminnan ympäristölupaa. Tehtävä olisi uusi ja käytännössä se koskisi ympäristölupavirastoja. Ympäristölupavirastoissa on henkilökuntaa, jolla on perehtyneisyyttä muun muassa patorakenteisiin. Patorakenteiden ja suuronnettomuusriskien arviointiin liittyen on mahdollisuus lisäksi pyytää lupa-asiassa lausunto patoturvallisuusviranomaiselta sekä Turvatekniikan keskukselta. Voimassa olevan pelastuslain mukaan pelastusviranomaisilla on velvollisuus ulkoisten pelastussuunnitelmien tekemiseen muun ohella kemikaaliturvallisuuden vuoksi.

4.3 Ympäristövaikutukset

Esitys ei muuttaisi merkittävästi kaivannaistoimintoja koskevaa nykyistä ympäristönsuojelusääntelyä. Kaivannaisjätedirektiivin täytäntöönpanosta seuraisi, ettei kaatopaikoista annettua valtioneuvoston päätöstä enää sovellettaisi kaivannaisjätteen jätealueisiin. Käytännössä kaatopaikoille asetettuja vaatimuksia ei kuitenkaan ole sovellettu sellaisinaan kaivannaisjätteiden jätealueisiin, vaan riskinarvioinnin perusteella on hyväksytty yleistä vaatimustasoa lievempiä vaatimuksia. Vastaavaan vaatimustasoon arvioidaan päädyttävän vastedeskin, kun kaivannaisjätteiden jätealueiden pohja- ja pintarakenteita koskevat vaatimukset määriteltäisiin tapauskohtaisesti soveltaen kaivannaisjätedirektiivin joustavia säännöksiä. Myöskään jätealueen vakuutta koskevat täsmennykset eivät poikkeaisi voimassa olevasta vaatimustasosta.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman laatimisella edistettäisiin osaltaan muun muassa kaivannaisjätteiden hyödyntämistä. Pintamaiden käyttö erilaisten ottoalueiden rakenteissa ja alueiden jälkihoidossa on nykyisinkin yleistä. Käytännössä muun aineksen hyödyntäminen riippuisi viime kädessä mahdollisuuksista käyttää maa- ja kiviainesta lähialueen muissa rakennuskohteissa. Jos tällaisia kohteita ei ole, aineiden hyödyntäminen voi muodostua taloudellisesti kohtuuttomaksi pitkien kuljetusmatkojen vuoksi. Kaivannaisjätteiden jätealueiden suuronnettomuuksien vaaran torjumista koskevien velvoitteiden soveltamisen arvioidaan jäävän suppeaksi jätealueiden nykyisen suunnittelukäytännön, toteutuksen ja sijainnin vuoksi.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu ympäristöministeriön asettaman virkamiestyöryhmän ehdotusten pohjalta (Ehdotus kaivannaisjätedirektiivin täytäntöönpanoa koskeväksi lainsäädännöksi, kaivannaisjätetyöryhmän mietintö 25.1.2008). Työryhmässä olivat edustettuina ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä Länsi-Suomen ympäristölupavirasto. Työryhmä kuuli työnsä aikana Kaivannaisteollisuusyhdistys ry:n, Kiviteollisuusliitto ry:n, Infra ry:n ja turvetuottajien edustajia sekä Suomen Kuntaliittoa ja Suomen luonnonsuojeluliitto ry:tä.

Esitysluonnoksesta saatujen lausuntojen perusteella työryhmän esitystä on tarkistettu muun muassa siten, että laissa on selvennetty kaivannaisjätteen ja kaivannaisjätteen jätealueen käsitteitä, täsmennetty asetuksenantovaltuuksia ja tarkennettu asetuksen ja lain säännösten välistä suhdetta. Myös esityksen siirtymäsäännöksiä ja yksityiskohtaisia perusteluita on tarkennettu.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

42 §. *Luvan myöntämisen edellytykset.* Pykälän 3 momenttia täsmennettäisiin siten, että kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan tulisi asettaa vakuus jätealuetta koskevan luvan myöntämisen yhteydessä.

Vakuuden asettaminen ei olisi kuitenkaan aina tarpeen, jos jätettä syntyisi vain vähäinen määrä tai jos kysymys olisi vaarattomasta jätteestä. Vakuuden lajin ja määrän asettaminen perustuisi olennaisilta osin voimassa olevaan ympäristölupakäytäntöön. Direktiivin täsmällisen täytäntöönpanon takaamiseksi vakuuden määrän arviointiin liittyvistä seikoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

45 a §. *Kaivannaisjätettä koskevat määräykset.* Lakiin lisättäisiin uusi 45 a §, joka olisi erityissäännös kaivannaisjätteitä koskevista määräyksistä. Kaivannaisjätteistä, niiden hyödyntämisestä ja käsittelystä voitaisiin kuitenkin antaa määräyksiä myös muilla perusteilla. Esimerkiksi kaivannaisjätteen käsitteystä aiheutuvasta melusta voitaisiin antaa määräyksiä 43 §:n perusteella.

Pykälän 1 momentin mukaan ympäristöluvassa olisi annettava määräykset kaivannaisjätteestä sekä siinä tarkoitettua toimintaa koskevasta kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta. Säännöstä sovellettaisiin kaivos-toimintaa tai siihen rinnastettavaa toimintaa, rikastamaa, kivenlouhimoa, muuta kivenlouhintaa, kivenmurskausta tai turvetuotantoa koskevassa lupaharkinnassa, jos toiminnassa syntyy kaivannaisjätettä. Mainittujen toimintojen luvanvaraisuudesta säädetään ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa. Säännöksessä mainittaisiin erikseen kaivostoimintaan rinnastettava toiminta, jolla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä erityisesti koneellista kullankaivuuta. Säännöksessä määriteltäisiin kaivannaisjäte kallio- tai maaperässä luonnollisesti esiintyvän orgaani-

sen tai epäorgaanisen aineksen irrotuksessa taikka sen varastoinnissa, rikastamisessa tai muussa jalostuksessa syntyväksi jätteeksi. Kaivannaisjätteitä olisivat siten esimerkiksi kaivuiden pintamaa-ainekset, sivukivet, rikastushiekka, selkeytysaltaiden lietteet ja vastaavat ainekset, jos niitä voidaan muutoin pitää jätteenä. Kaivannaisjätteitä eivät olisi esimerkiksi koneiden huollossa syntyvät jätteet, turveumojen peittämisessä syntyvät muovijätteet tai ottotoiminnan yhteydessä syntyvät yhdyskuntajätteet. Tällaisista jätteistä annettaisiin tarvittaessa määräyksiä 43 tai 45 §:n nojalla.

Jätehuoltosuunnitelma esitettäisiin osana ympäristölupahakemusta. Se hyväksyttäisiin osana toiminnan ympäristölupaa ja sen noudattamisesta annettaisiin määräys. Tarvittaessa lupaviranomainen voisi myös antaa täydentäviä määräyksiä jätehuoltosuunnitelman tavoitteiden täytäntöönpanemiseksi ja sen sisällöstä. Velvollisuudesta tehdä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma säädettäisiin lain 103 a §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan luvassa olisi annettava lisäksi määräykset kaivannaisjätteen jätealueen perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta. Kaivannaisjätteen jätealue olisi alue, jota käytetään kaivannaisjätteet sijoittamiseen. Jätealue määriteltäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Luvassa olisi lisäksi annettava määräys suuronnettomuuden vaaran torjumiseksi tehtävästä sisäisestä pelastussuunnitelmasta. Säännös koskisi suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavia jätealueita, joilla jätealueen virheellisen toiminnan tai sen rakenteellisen vaikeuden tai siihen sijoitetun ongelmajätteen tai ympäristölle tai terveydelle vaarallisen kemikaalin vuoksi voi aiheutua merkittävää vaaraa ihmisten terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle. Tällaisen suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan jätealueen yksilöinti perustuisi direktiivin 22 artiklan perusteella annettuun komission päätökseen. Velvollisuus-

desta tehdä sisäinen pelastussuunnitelma säädettäisiin 103 b §:ssä.

Sisäinen pelastussuunnitelma käsiteltäisiin osana toiminnan ympäristölupahakemusta ja sen noudattamisesta annettaisiin määräys. Luvassa hyväksyttäisiin sisäinen pelastussuunnitelma noudatettavaksi ja samalla veloitettaisiin ylläpitämään sitä jatkuvasti toiminnan muuttuessa. Suunnitelman ylläpitäminen ja tarkistaminen tapahtuisi annettavan määräyksen perusteella yhdessä alueellisen ympäristökeskuksen ja pelastusviranomaisten kanssa eikä lupaviranomainen hyväksyisi näitä muutoksia joka kerta erikseen. Tarvittaessa lupaviranomainen voisi myös antaa täydentäviä määräyksiä sisäisen pelastussuunnitelman tavoitteiden täytäntöönpanemiseksi ja sen sisällöstä.

Säännöksessä määriteltäisiin perusteet, joiden perusteella kaivannaisjätteen jätealue määriteltäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Määrittely perustuisi direktiivin mukaisesti alueen luonteeseen sekä jätteen alkuperään, ominaisuuksiin ja sijoittamisen keston.

64 §. Ilmoituksen käsittely. Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma voitaisiin hyväksyä myös osana 61 §:n mukaista ilmoitusta. Ilmoitus tehdään esimerkiksi kaivostoimintaa valmistelevalta, valtauksen yhteydessä toteutettavasta koelouhinnasta tai -rikastuksesta. Velvollisuudesta tehdä jätehuoltosuunnitelma säädettäisiin lain 103 a §:ssä.

Jätehuoltosuunnitelma hyväksyttäisiin osana toiminnan ilmoituksen hyväksymistä ja sen noudattamisesta annettaisiin määräys. Tarvittaessa lupaviranomainen voisi myös antaa täydentäviä määräyksiä jätehuoltosuunnitelman tavoitteiden täytäntöönpanemiseksi ja sen sisällöstä vastaavasti kuin ympäristöluvassa.

103 a §. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Lakiin lisättäisiin uusi 103 a §, jossa säädettäisiin velvollisuudesta tehdä jätehuoltosuunnitelma.

Pykälän 1 momentin mukaan ympäristöluvanvaraisesta tai 61 §:n mukaan ilmoituksenvaraisesta kaivostoiminnasta, sitä valmistelevalta tai siihen rinnastettavasta toiminnasta, rikastamosta, kivenlouhimosta, muusta kivenlouhinnasta, kivenmurskauksesta tai

turvetuotannosta olisi tehtävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Koska velvollisuus olisi rajattu luvanvaraiseen tai ilmoituksenvaraiseen toimintaan, jätehuoltosuunnitelmaa ei tehtäisi pienimuotoisesta toiminnasta eikä myöskään esimerkiksi sellaisesta aineksen ottamisesta, johon sovelletaan pelkästään vesilakia. Velvollisuus tehdä jätehuoltosuunnitelma ei muuttaisi luvanvaraisuutta tai velvollisuutta tehdä 61 §:n mukainen ilmoitus.

Jätehuoltosuunnitelmaa ei tarvitsisi tehdä, jos kivenlouhinta tai kivenmurskaus liittyisi maa- ja vesirakentamiseen, jolla tarkoitettaisiin muuhun rakentamistoimintaan liittyvää pohjatyötä tai rakennelman tekemistä. Esimerkiksi tielinjauksen louhintaan ja louheen murskaukseen työn yhteydessä ei liittyisi velvollisuutta tehdä jätehuoltosuunnitelma.

Velvollisuus tehdä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma koskisi vain toimintaa, jossa syntyy kaivannaisjätteitä. Jos esimerkiksi pienimuotoisessa koneellisessa kankaivuussa ei synny kaivannaisjätettä eri työvaiheiden jälkeen, ei toiminnasta tarvitse tehdä jätehuoltosuunnitelmaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä. Niistä säädettäisiin myös tarkemmin asetuksella. Jätehuoltosuunnitelma olisi osa ympäristölupaa ja jätehuoltosuunnitelman mukaiset toimet olisi yhteen sovitettava muiden toimintaa koskevien toimien ja määräysten kanssa. Jätehuoltosuunnitelma ei myöskään estäisi, että kaivannaisjätteistä ja niiden käsittelystä tai hyödyntämisestä voitaisiin antaa määräyksiä muilla perusteilla esimerkiksi melu- tai pölyhaittojen ehkäisemiseksi tai maaperän ja pohjaveden suojaamiseksi.

Pykälän 3 momentin mukaan toiminnanharjoittajan tulisi arvioida toimintansa jätehuoltoa ja tarvittaessa tarkistaa jätehuoltosuunnitelmaa vähintään viiden vuoden välein. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että jätehuoltosuunnitelmaa tulisi tarkistaa vastaamaan olemassa olevaa toimintaa ottaen huomioon samalla myös mahdollisuudet jätehuollon parantamiseen. Jätehuoltosuunnitelman arvioinnista ja tarkistuksesta olisi tehtävä valvonnallinen ilmoitus, eikä valvontaviranomainen tekisi tämän johdosta hallinto-

päätöstä. Valvontaviranomainen voisi kuitenkin ryhtyä tarvittaessa toimiin, jos tarkistus vaatisi jätehuoltosuunnitelman muuttamista.

Pykälän 4 momentin mukaan toiminnanharjoittajan olisi muutettava jätehuoltosuunnitelmaa, jos kaivannaisjätteiden määrä tai laatu taikka jätteiden käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi. Jos jätehuoltosuunnitelmaa olisi muutettava, säännöksessä todettaisiin informatiivisuuden vuoksi, että tällöin olisi muutettava ympäristölupaa tarvittaessa siten kuin 58 §:ssä säädetään tai että ilmoitusta koskevaa päätöstä olisi muutettava. Muuttaminen koskisi määräystä, jossa toiminnanharjoittaja olisi velvoitettu noudattamaan jätehuoltosuunnitelmaa. Jos jätehuoltosuunnitelman muuttamisesta aiheutuisi kuitenkin muita toiminnallisia muutoksia muussa toiminnassa, tulisi harkita, olisiko lupaa muutettava toiminnan olennaisen muuttamisen vuoksi.

103 b §. *Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kaivannaisjätteen jätealueet.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan yleisistä velvollisuuksista suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi. Toiminnanharjoittajan tulisi olla selvillä suuronnettomuuden vaarasta sekä huolehdittava jätealueen suunnittelusta, rakentamisesta, hoidosta ja käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta siten, että suuronnettomuuden vaara ehkäistäisiin.

Pykälän 2 momentin mukaan kaivannaisjätteen jätealueesta on suuronnettomuuden vaaran torjumiseksi laadittava toimintaperiaateasiakirja sekä otettava käyttöön turvallisuusjohtamisjärjestelmä ja sisäinen pelastussuunnitelma. Säännös perustuisi kaivannaisjättedirektiivin 6 artiklaan ja se vastaisi olennaisilta osin kemikaaliturvallisuuslain 30 §:ää. Suuronnettomuuden vaara liittyisi käytännössä lähinnä rikastushiekan patorakennelmiin. Vastaavia rakennelmia koskisivat valmisteilla olevan uuden patoturvallisuuslain mukaiset erilliset selvitykset, jotka voitaisiin hyödyntää osana suuronnettomuuden vaaran arviointia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toimintaperiaateasiakirjan, turvallisuusjohtamisjärjestelmän ja sisäisen pelastussuunnitelman laatimisen perusteista. Mainittujen turvalli-

suusasiakirjojen olisi oltava oikeasuhteiset kaivannaisjätteen jätealueesta aiheutuvaan suuronnettomuuden vaaraan. Sisäisessä pelastussuunnitelmassa olisi esitettävä toimenpiteet, joilla torjutaan mahdollisen onnettomuuden vaikutuksia, rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi, varaudutaan onnettomuuden jälkien korjaamiseen ja joilla varoitetaan väestöä ja ilmoitetaan viranomaisille. Pelastussuunnitelmaan olisi sisällytettävä selvitys toimintaperiaateasiakirjasta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä. Suunnitelman tulisi vastata muuttuvia tilanteita ja olosuhteita ja se olisi siksi päivitettävä säännöllisesti tai tarpeen mukaan. Toimintaperiaateasiakirjasta, turvallisuusjohtamisjärjestelmästä ja sisäisestä pelastussuunnitelmasta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella voitaisiin säätää myös patoturvallisuutta koskevien asiakirjojen huomiointamisesta.

Pykälän 3 momentin mukaan toiminnanharjoittajan olisi nimettävä tämän palveluksessa oleva vastuhenkilö huolehtimaan siitä, että jätealueella toimitaan toimintaperiaateasiakirjan, turvallisuusjohtamisjärjestelmän ja sisäisen pelastussuunnitelman mukaisesti.

Pykälän 4 momentin mukaan toiminnanharjoittajan olisi tiedotettava suuronnettomuuksien vaaran torjumista koskevista turvallisuustoimista sellaisille henkilöille ja yhteisöille, joihin kaivannaisjätteen jätealueelta aiheutunut suuronnettomuus voisi vaikuttaa. Toiminnanharjoittajan olisi tarkistettava mainitut turvallisuustoimia koskevat tiedot kolmen vuoden välein ja tarpeen mukaan tiedotettava uudestaan. Tiedottamisesta ja siinä annettavista tiedoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin tämän lain suuronnettomuuden ehkäisemistä koskevien velvoitteiden suhteesta kemikaaliturvallisuuslain vastaaviin velvoitteisiin. Pykälää ei sovellettaisi, jos jätealueeseen sovelletaan kemikaaliturvallisuuslain 30–32 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

116 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän 2 momentin 5 kohtaan lisättäisiin säännökset kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaan liittyvien ja kaivannaisjätteen jätealueiden suuronnettomuuksien vaaran torjumiseksi tehtävien toimien laiminlyönnin varalta.

1.2 Laki maa-ainelain muuttamisesta

5 a §. *Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.* Maa-ainelakiin lisättäisiin kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tekemistä koskeva velvoite. Pykälän 1 momentin mukaan jätehuoltosuunnitelma esitettäisiin osana ottamissuunnitelmaa haettaessa maa-ainesten ottamislupaa. Koska kaivannaisjätteen käsite ei ole välttämättä yksiselitteinen maa-ainelain merkityksessä, säännöksessä viitattaisiin ympäristönsuojelulain 45 a §:n 1 momenttiin. Jätehuoltosuunnitelma tehtäisiin vain sellaisesta toiminnasta, jossa syntyy kaivannaisjätettä. Jätehuoltosuunnitelmaa ei tulisi tehdä myöskään muusta kuin luvanvaraisesta ottamistoiminnasta, joten kotitarvekäyttöön tapahtuvasta ottamisesta ei tehtäisi jätehuoltosuunnitelmaa. Jos ottamissuunnitelmaa 5 §:n 1 momentti huomioon ottaen ei tehtäisi, tulisi luvan hakijan esittää erillinen jätehuoltosuunnitelma.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä vastaavasti kuin ehdotetussa ympäristönsuojelulain 103 a §:n 2 momentissa. Jätehuoltosuunnitelma tulisi laatia siten, että siinä tarkoitettut toimet sovitettaisiin yhteen muiden ottamissuunnitelmassa tarkoitettujen toimien kanssa. Tärkeää olisi huolehtia, että maa-ainelupaan liittyvät jälkihoitovelvoitteet ja jätehuoltosuunnitelma olisi yhteensovitettu.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin ympäristönsuojelulakiin siten, ettei jätehuoltosuunnitelmaa tulisi esittää maa-ainesten ottamisluvan yhteydessä, jos ottamiseen olisi haettava ympäristölupaa. Käytännössä säännös tarkoittaisi, että esimerkiksi rakennuskiiven louhimoa tai muuta kivenlouhintaa koskeva jätehuoltosuunnitelma olisi osa ympäristölupaa eikä maa-ainesten ottamislupaa, koska kyseiseen toimintaan tulee hakea ympäristölupaa.

16 b §. *Kaivannaisjätteen jätehuollon muuttuminen.* Pykälän 1 momentin mukaan luvan haltijan olisi arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa vähintään viiden vuoden välein. Arvioinnista ja tarkistamisesta ilmoitettaisiin valvontaviranomaiselle. Tämä voisi tapahtua vuosiraportoinnin yhteydessä tai viranomaisen tarkastuskäynnin yhteydessä.

Pykälän 2 momentin mukaan luvan haltijan tulisi tarvittaessa muuttaa jätehuoltosuunnitelmaa vastaamaan uutta tilannetta. Tällainen muutos vastaisi yleensä ottamissuunnitelman muuttamista. Jos ottamissuunnitelmaa ei olisi tehty tai luvassa olisi annettu määräyksiä jätehuoltosuunnitelman alaan kuuluvista toimituksista, olisi lupamääräyksiä tarvittaessa muutettava. Jätehuoltosuunnitelman muuttamiseen sovellettaisiin tällöin, mitä 16 §:ssä säädetään.

1.3 Laki pelastuslain 9 §:n muuttamisesta

Pelastuslain 9 §:n 2 momenttiin lisättäisiin velvollisuus laatia suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen pelastussuunnitelma noudattaen vastaavaa menettelyä kuin laadittaessa muiden säännöksessä tarkoitettujen laitosten pelastussuunnitelmia. Teknisenä tarkistuksena täsmennettäisiin viittaus asetuksen 59/1999 15 §:ään. Samoin täsmennettäisiin, että pelastussuunnitelma laadittaisiin yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa.

2 Tarkemmat säännökset

Direktiivin täytäntöönpano edellyttää säännöksiä myös asetustasolla. Tarkoituksena olisi säätää ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä. Asetuksessa täsmennettäisiin jätehuoltosuunnitelman tavoitteita ja sisältöä sekä suuronnettomuuden vaaraan torjumiseksi laadittavien asiakirjojen ja suunnitelmien sisältöä. Asetuksessa säädettäisiin myös jätealueiden perustamiseen ja hoitoon liittyvistä seikoista sekä muun muassa eräistä viranomaisia koskevista velvoitteista, kuten tarkastuksista ja käytöstä poistettujen jätealueiden tiedoston tarkemmasta sisällöstä. Lisäksi olisi tarkoitus tehdä eräitä tarkistuksia ympäristönsuojeluasetukseen, kaatopaikoista annettuun valtioneuvoston päätökseen ja maa-ainelasetukseen.

3 Voimaantulo

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Ympäristönsuojelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännös ja siirtymäsäännökset. Ehdotetun 2 momentin mukaan lakia ei sovellettaisi jätealueeseen, joka on poistettu käytöstä ennen lain voimaantuloa. Jätealue tulisi olla poistettu käytöstä lain mukaisesti. Säännöksessä tarkoitettaisiin lain mukaisella käytöstä poistamisella sellaista toiminnan lopettamista, joka on tapahtunut kulloinkin voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti. Jätealueiden käytöstä poistamisesta on vaadittu suunnitelma vasta jätehuoltolain (673/1978) tultua voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1979, joten ehdotetut säännökset eivät voisi koskea käytännössä ennen tätä suljettuja jätealueita. Jätealueiden sulkemisesta on myös tämän jälkeen tehty yleensä tarvittavat päätökset. Jätealueiden sulkemisesta tulee tehdä voimassa olevan ympäristönsuojelulain mukaan hakemus luvan määräyksen tai ympäristönsuojelulain 90 §:n mukaisesti ja lopettamistoimet toteutetaan hakemuksen perusteella tehdyn päätöksen mukaisesti. Ehdotettu säännös perustuisi direktiivin 24 artiklan 2 kohtaan.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tätä lakia ei sovellettaisi myöskään sellaiseen kaivannaisjätteen jätealueeseen, jolle ei olisi enää otettu vastaan jätteitä 1 päivän toukokuuta 2006 jälkeen. Lisäedellytyksenä olisi, että alueen sulkemiseen liittyvät toimet saatettaisiin loppuun 31 päivään joulukuuta 2010 mennessä. Poikkeus lain soveltamisesta olisi mahdollista vain, jos toimintaa koskevassa luvassa on käytöstä poistamista koskevat tarvittavat määräykset. Jos tällaisia määräyksiä ei olisi, toiminnan lopettamisesta olisi tehtävä hakemus viimeistään valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävään ajankohtaan mennessä. Edellä todetusta huolimatta suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan jätealueen toiminnanharjoittajan yleisvelvollisuutta koskevaa lain 103 b §:n 1 momenttia sovellettaisiin heti lain voimaan tulon jälkeen. Säännös perustuisi direktiivin 24 artiklan 4 kohtaan. Säännöksessä tarkoitetuista tapauksista olisi ilmoitettava komissiolle viimeistään 1 päivänä elokuuta 2008.

Ehdotetun 4 momentin mukaan ennen lain voimaan tuloa aloitetun toiminnan kaivannaisjätteen jätehuoltoa koskevat tiedot tulisi arvioida ja tarvittaessa niitä tulisi tarkistaa

vastaamaan jätehuoltosuunnitelmaa koskevia vaatimuksia. Säännöksessä säädettäisiin ensimmäisestä tarkistamisajankohdasta, joka olisi viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2009. Arvioinnista ja mahdollisesta tarkistamisesta olisi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Käytännössä ensimmäinen arvio voitaisiin tehdä kirjaamalla tiedot lomakkeelle, joka lähetettäisiin valvontaviranomaiselle toimintaa koskevan vuosiraportoinnin yhteydessä.

Jos arvioinnissa todettaisiin, että kaivannaisjätteiden jätehuollon tiedoissa olisi puutteita ja että jätehuoltoa ei olisi järjestetty tämän lain säännösten mukaisesti, lupaa olisi muutettava siten kuin lain 58 §:ssä säädetään. Käytännössä lupaan lisättäisiin tällöin jätehuoltosuunnitelmaa koskeva määräys. Vastaavasti meneteltäisiin ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta. Jos toiminta muuttuisi jätehuoltosuunnitelman vuoksi olennaisesti, lupaa tulisi muuttaa siten kuin lain 28 §:n 3 momentissa säädetään. Lähtökohtaisesti luvan tarkistamisiin ei yleensä olisi tarvetta ottaen huomioon nykyisen lainsäädännön velvoitteet.

Ehdotetulla säännöksellä varmistettaisiin, että olemassa olevien toimintojen jätehuoltosuunnitelman laatimista valvottaisiin ja että velvollisuutta jätehuoltosuunnitelmien tekemiseen noudatettaisiin. Ehdotettu menettely olisi hallinnollisesti tarkoituksenmukainen, koska viranomainen ei muuttaisi lupapäätöksiä muodollisen velvollisuuden täyttämiseksi. Kaivannaisjätedirektiivi ei sisällä varsinaista siirtymäsäännöstä jätehuoltosuunnitelmien tekemiseen.

Ehdotetun 5 momentin mukaan 103 b §:ssä tarkoitettu kaivannaisjätteen jätealueesta, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen lain voimaantuloa, tulisi laatia suuronnettomuuden vaaran torjumiseksi tarpeelliset asiakirjat. Lisäksi tulisi noudattaa muutoin 103 b §:n 3—5 momentissa säädettyä. Sisäisen pelastussuunnitelman sisällyttämiseksi lupaan tehtävä hakemus tulisi tehdä viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2011, jolloin hakemuksen käsittelyyn jäisi aikaa vuosi. Hakemus käsiteltäisiin siten kuin luvan muuttaminen lain 58 §:n mukaan. Jos toimintaa kuitenkin muutettaisiin ennen 1 päivää toukokuuta 2012 siten, että siihen tulisi hakea ympäristölupaa, sovellettaisiin vaa-

timuksia heti ympäristölupaa harkittaessa. Lisäksi toiminnanharjoittaja voisi itse vaatia säännösten soveltamista. Tällöin toimintaan tulisi hakea uutta ympäristölupaa.

Ehdotetussa 6 momentissa säädettäisiin kaivannaisjätteen jätealueen vakuuden tarkistamisesta. Vakuuden riittävydestä tulisi esittää selvitys ympäristöluvan valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2013. Ympäristölupaa muutettaisiin siten kuin 58 §:ssä säädetään. Jos toiminnan olennaiseen muuttamiseen haettaisiin ympäristölupaa ennen tätä, sovellettaisiin lupaharkinnassa tätä lakia.

Ehdotetun 7 momentin mukaan voitaisiin ryhtyä toimiin lain täytäntöönpanemiseksi ennen lain voimaantuloa.

Maa-aineisten muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännös ja siirtymäsäännökset. Ehdotettu 2 momentti vastaisi ympäristönsuojelulain ehdotettua vastaavaa siirtymäsäännöstä. Jätehuoltosuunnitelma voitaisiin tarvittaessa hyväksyä vastaavasti kuin 16 §:n

mukaan voidaan tehdä teknisiä muutoksia lupaan. Maa-ainesten ottamiseen liittyvän kaivannaisjätteen jätehuollon järjestämisestä ei yleensä aiheudu vaikutuksia ulkopuoliselle.

Ehdotetun 3 momentin mukaan voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin ennen lain voimaantuloa.

Pelastuslain 9 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännös ja siirtymäsäännökset. Ehdotetun 2 momentin mukaan kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen lain voimaantuloa, sovellettaisiin tätä lakia 1 päivästä toukokuuta 2012.

Ehdotetun 3 momentin mukaan voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin ennen lain voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 42 §:n 3 momentti ja 116 §:n 2 momentin 5 kohta, sellaisena kun niistä on 116 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 137/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 45 a §, 64 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 252/2005, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 103 a ja 103 b § seuraavasti:

42 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan on lisäksi asetettava toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävä vakuus tai esitettävä muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi. Muulta kuin kaatopaikkatoimintaa tai ongelmajätteen hyödyntämis- tai käsittelytoimintaa harjoittavalta voidaan jättää vakuus tai muu vastaava järjestely vaatimatta, jos tämä on riittävän vakavarainen ja kykenee muuten huolehtimaan asianmukaisesta jätehuollosta taikka jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminta on pienimuotoista. Kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan on asetettava vakuus, jollei se jätteen määrä tai laatu huomioon ottaen ole tarpeeton. Vakuudesta tai muusta vastaavasta järjestelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

45 a §

Kaivannaisjätettä koskevat määräykset

Kaivostoimintaa tai siihen rinnastettavaa toimintaa, rikastamoa, kivenlouhimoa, muuta kivenlouhintaa, kivenmurskausta tai turvetuotantoa koskevassa ympäristöluvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset kalliota tai maaperässä luonnollisesti esiintyvän orgaanisen tai epäorgaanisen aineksen irro-

tuksessa taikka sen varastoinnissa, rikastamisessa tai muussa jalostamisessa syntyvästä jätteestä (*kaivannaisjäte*) sekä toimintaa koskevasta kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Kaivannaisjätteen sijoittamiseen käytettävän alueen (*kaivannaisjätteen jätealue*) luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätealueen perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta sekä määräykset kaivannaisjätteen jätealueen sisäisestä pelastussuunnitelmasta, jos jätealueesta voi virheellisen toiminnan tai sen rakenteellisen vakauden tai siihen sijoitetun ongelmajätteen tai ympäristölle tai terveydelle vaarallisen kemikaalin vuoksi aiheutua merkittävää vaaraa ihmisten terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle (*suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava kaivannaisjätteen jätealue*). Kaivannaisjätteen jätealueen määrittelyssä otetaan huomioon jätealueesta aiheutuva vaara sekä siihen sijoitettavien kaivannaisjätteiden alkuperä, laatu ja sijoittamisen kesto. Kaivannaisjätteen jätealueen määrittelystä ja jätealueesta aiheutuvan suuronnettomuuden vaaran arvioinnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

64 §

Ilmoituksen käsittely

Ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

103 a §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Ympäristöluvanvaraisesta tai 61 §:n mukaan ilmoituksenvaraisesta kaivostoiminnasta, sitä valmistelevalta tai siihen rinnastettavasta toiminnasta, rikastamosta, kivenlouhinnasta, muusta kivenlouhinnasta, kivenmurskauksesta tai turvetuotannosta, jossa syntyy kaivannaisjätettä, on tehtävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Jätehuoltosuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvita, jos kivenlouhinta tai kivenmurskaus liittyy maa- ja vesirakentamiseen.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämisestä, kaivannaisjätteen jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, toimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava, jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi. Tällöin ympäristölupaa on muutettava siten kuin 58 §:ssä säädetään tai ilmoitusta koskevaa päätöstä on tarkistettava. Jos toiminta kuitenkin muuttuu olennaisesti, sovelletaan, mitä 28 §:n 3 momentissa säädetään.

103 b §

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kaivannaisjätteen jätealueet

Kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan on oltava selvillä jätealueesta aiheu-

tuvasta suuronnettomuuden vaarasta sekä huolehdittava jätealueen suunnittelusta, perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta siten, että suuronnettomuudet ehkäistään.

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavasta kaivannaisjätteen jätealueesta on laadittava toimintaperiaateasiakirja sekä otettava käyttöön turvallisuusjohtamisjärjestelmä ja sisäinen pelastussuunnitelma. Niiden laatimisessa on otettava huomioon jätealueesta aiheutuva suuronnettomuuden vaara. Sisäisessä pelastussuunnitelmassa on esitettävä toimet, joilla torjutaan mahdollisen onnettomuuden vaikutuksia, rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi ja varaudutaan onnettomuuden jälkien korjaamiseen sekä toimet, joilla varoitetaan väestöä ja ilmoitetaan viranomaisille. Pelastussuunnitelmaan on sisällytettävä selvitys toimintaperiaateasiakirjasta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä. Suunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava vähintään kolmen vuoden välein sekä ilmoitettava tästä valvontaviranomaisille. Toimintaperiaateasiakirjasta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä sekä sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja sen toimittamisesta valvontaviranomaisille säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajan on nimettävä palveluksessaan oleva vastuhenkilö huolehtimaan siitä, että kaivannaisjätteen jätealueella toimitaan toimintaperiaateasiakirjan, turvallisuusjohtamisjärjestelmän ja sisäisen pelastussuunnitelman mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on tiedotettava suuronnettomuuksien vaaran torjumista koskevista turvallisuustoimista sellaisille henkilöille ja yhteisöille, joihin kaivannaisjätteen jätealueella aiheutunut suuronnettomuus voi vaikuttaa. Tiedot turvallisuustoimista on päivitettävä vähintään kolmen vuoden välein ja merkittävistä muutoksista on tiedotettava. Tiedottamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Mitä 1–4 momentissa säädetään ei sovelleta, jos suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen sovelletaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 30–32 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

116 §

Rangaistussäännökset

 Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

 5) rikkoo 7–9 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 2 luvun nojalla annettua asetusta, laiminlyö 75, 76, 90, 103, 103 a, 103 b tai 104 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 111 §:n nojalla annettuun ympäristöministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia ei sovelleta, jos kaivannaisjätteen jätealue on poistettu käytöstä lain mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa.

Tätä lakia ei sovelleta, jos kaivannaisjätteen jätealueelle ei ole otettu vastaan jätettä 30 päivän huhtikuuta 2006 jälkeen, jätealuetta koskevassa luvassa on määrätty käytöstä poistamisesta tai siitä on tehty hakemus viimeistään valtioneuvoston asetuksella säädettyäänä päivänä ja jätealue tosiasiallisesti poistetaan käytöstä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2010. Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen sovelletaan kuitenkin 103 b §:n 1 momenttia tämän lain voimaan tultua.

Toiminnanharjoittajan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava ennen tämän lain voi-

maantuloa aloitetun 103 a §:ssä tarkoitetun toiminnan kaivannaisjätteen jätehuoltoon koskevat tiedot ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2009. Jos toimintaa koskevassa luvassa tai ilmoituksessa ei ole esitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman sisällöstä säädettyjä tietoja vastaavia tietoja ja toiminta ei vastaa jätehuoltosuunnitelmasta säädettyjä vaatimuksia, toiminnan ympäristölupaa on muutettava tai ilmoitusta koskevaa päätöstä on tarkistettava.

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 103 b §:n 2–5 momenttia 1 päivästä toukokuuta 2012. Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2011 hakemus sisäisen pelastussuunnitelman sisällyttämiseksi jätealueen ympäristölupaan. Jos toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan kuitenkin ympäristölupaa ennen edellä mainittua ajankohtaa, sovelletaan lupaharkinnassa tätä lakia.

Kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 42 §:n 3 momenttia 1 päivästä toukokuuta 2014. Vakuuden riittävydestä on esitettävä selvitys valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2013. Vakuuden täydentämiseksi ympäristölupaa on tarvittaessa muutettava. Jos toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan kuitenkin ympäristölupaa ennen edellä mainittua ajankoh-
 taa, sovelletaan lupaharkinnassa tätä lakia.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**maa-aineslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 24 päivänä heinäkuuta 1981 annettuun maa-aineslakiin (555/1981) uusi 5 a ja 16 b § seuraavasti:

5 a §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Luvan hakijan on tehtävä osana ottamissuunnitelmaa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos aineiden ottamisessa tai niiden varastoinnissa tai jalostamisessa syntyy ympäristönsuojelulain (86/2000) 45 a §:n 1 momentissa tarkoitettua kaivannaisjätettä. Jos ottamissuunnitelmaa ei 5 §:n 1 momentin mukaan tarvita, luvan hakijan on esitettävä erillinen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämis- ja käsittelypaikasta, vaikutuksista ympäristöön, toimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos aineiden ottamiseen on haettava ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

16 b §

Kaivannaisjätteen jätehuollon muuttuminen

Luvan haltijan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava, jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi. Lupaa tai ottamissuunnitelmaa on tällöin muutettava siten kuin 16 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2009.

Luvan haltijan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava ennen tämän lain voimaantuloa aloitetun aineiden ottamisen kaivannaisjätteen jätehuoltoa koskevat tiedot ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2009. Jos aineiden ottamista koskevassa luvassa ei ole esitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman sisällöstä säädettyjä tietoja vastaavia tietoja ja toiminta ei vastaa jätehuoltosuunnitelmasta säädettyjä vaatimuksia, lupaa on muutettava.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3.

Laki**pelastuslain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun pelastuslain (468/2003) 9 §:n 2 momentti seuraavasti:

9 §

Suunnittelovelvoite

Alueille, joissa on ydinenergialain (990/1987) 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu ydinlaitos, vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetun asetuksen (59/1999) 15 §:ssä tarkoitettu suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava tuotantolaitos tai ympäristönsuojelulain (86/2000) 45 a §:n 2 momentissa tarkoitettu suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava kaivannaisjätteen jätealue, alueen pelastustoimen on laadittava yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa pelastussuunnitelma laitoksessa sattuvan onnettomuuden varalta. Suunnitelmaa

laadittaessa on kuultava vaaralle alttiiksi joutuvaa väestöä ja huolehdittava suunnitelmasta tiedottamisesta sekä oltava riittävästi yhteistyössä oman ja naapurialueiden viranomaisten kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tätä lakia 1 päivästä toukokuuta 2012.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 4 päivänä huhtikuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ympäristöministeri *Kimmo Tiilikainen*

*Liite 1
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 42 §:n 3 momentti ja 116 §:n 2 momentin 5 kohta, sellaisena kuin niistä on 116 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 137/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 45 a §, 64 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 252/2005, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 103 a ja 103 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

42 §

42 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Luvan myöntämisen edellytykset

Jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan on lisäksi asetettava toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävä vakuus tai esitettävä muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Muulta kuin kaatopaikkatoimintaa tai ongelmajätteen hyödyntämis- tai käsittelytoimintaa harjoittavalta voidaan jättää vakuus tai muu vastaava järjestely vaatimatta, jos tämä on riittävän vakavarainen ja kykenee muuten huolehtimaan asianmukaisesta jätehuollosta taikka jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminta on pienimuotoista. *Kaatopaikkatoiminnan harjoittajalta vaadittavasta vakuudesta tai muusta vastaavasta järjestelystä säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella.*

Jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan on lisäksi asetettava toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävä vakuus tai esitettävä muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Muulta kuin kaatopaikkatoimintaa tai ongelmajätteen hyödyntämis- tai käsittelytoimintaa harjoittavalta voidaan jättää vakuus tai muu vastaava järjestely vaatimatta, jos tämä on riittävän vakavarainen ja kykenee muuten huolehtimaan asianmukaisesta jätehuollosta taikka jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminta on pienimuotoista. *Kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan on asetettava vakuus, jollei se jätteen määrä tai laatu huomioon ottaen ole tarpeeton.* Vakuudesta tai muusta vastaavasta järjestelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

45 a §

Kaivannaisjätettä koskevat määräykset

Kaivostoimintaa tai siihen rinnastettavaa toimintaa, rikastamoa, kivenlouhimoa, muuta kivenlouhintaa, kivenmurskausta tai turvetuotantoa koskevassa ympäristöluvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset kallio- tai maaperässä luonnollisesti esiintyvän orgaanisen tai epäorgaanisen aineksen irrotuksessa taikka sen varastoinnissa, rikastamisessa tai muussa jalostamisessa syntyvästä jätteestä (kaivannaisjäte) sekä toimintaa koskevasta kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Kaivannaisjätteen sijoittamiseen käytettävän alueen (kaivannaisjätteen jätealue) luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätealueen perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta sekä määräykset kaivannaisjätteen jätealueen sisäisestä pelastussuunnitelmasta, jos jätealueesta voi virheellisen toiminnan tai sen rakenteellisen vakauden tai siihen sijoitetun ongelmajätteen tai ympäristölle tai terveydelle vaarallisen kemikaalin vuoksi aiheutua merkittävää vaaraa ihmisten terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle (suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava kaivannaisjätteen jätealue). Kaivannaisjätteen jätealueen määrittelyssä otetaan huomioon jätealueesta aiheutuva vaara sekä siihen sijoitettavien kaivannaisjätteiden alkuperä, laatu ja sijoittamisen kesto. Kaivannaisjätteen jätealueen määrittelystä ja jätealueesta aiheutuvan suuronnettomuuden vaaran arvioinnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

64 §

Ilmoituksen käsittely

64 §

Ilmoituksen käsittely

Ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

103 a §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Ympäristöluvanvaraisesta tai 61 §:n mukaan ilmoituksenvaraisesta kaivostoiminnasta, sitä valmistelevasta tai siihen rinnastettavasta toiminnasta, rikastamosta, kivenlouhimosta, muusta kivenlouhinnasta, kivenmurskauksesta tai turvetuotannosta, jossa syntyy kaivannaisjätettä, on tehtävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Jätehuoltosuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvita, jos kivenlouhinta tai kivenmurskaus liittyy maa- ja vesirakentamiseen.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämisestä, kaivannaisjätteen jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, toimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava, jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi. Tällöin ympäristölupaa on muutettava siten kuin 58 §:ssä säädetään tai ilmoitusta koskevaa päätöstä on tarkistettava. Jos toiminta kuitenkin muuttuu olennaisesti, sovelletaan, mitä 28 §:n 3 momentissa säädetään.

103 b §

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kaivannaisjätteen jätealueet

Kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan on oltava selvillä jätealueesta aiheutuvasta suuronnettomuuden vaarasta

sekä huolehdittava jätealueen suunnittelusta, perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta siten, että suuronnettomuudet ehkäistään.

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavasta kaivannaisjätteen jätealueesta on laadittava toimintaperiaateasiakirja sekä otettava käyttöön turvallisuusjohtamisjärjestelmä ja sisäinen pelastussuunnitelma. Niiden laatimisessa on otettava huomioon jätealueesta aiheutuva suuronnettomuuden vaara. Sisäisessä pelastussuunnitelmassa on esitettävä toimet, joilla torjutaan mahdollisen onnettomuuden vaikutuksia, rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi ja varaudutaan onnettomuuden jälkien korjaamiseen sekä toimet, joilla varoitetaan väestöä ja ilmoitetaan viranomaisille. Pelastussuunnitelmaan on sisällytettävä selvitys toimintaperiaateasiakirjasta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä. Suunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava vähintään kolmen vuoden välein sekä ilmoitettava tästä valvontaviranomaisille. Toimintaperiaateasiakirjasta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä sekä sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja sen toimittamisesta valvontaviranomaisille säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajan on nimettävä palveluksessaan oleva vastuuhenkilö huolehtimaan siitä, että kaivannaisjätteen jätealueella toimitaan toimintaperiaateasiakirjan, turvallisuusjohtamisjärjestelmän ja sisäisen pelastussuunnitelman mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on tiedotettava suuronnettomuuksien vaaran torjumista koskevista turvallisuustoimista sellaisille henkilöille ja yhteisöille, joihin kaivannaisjätteen jätealueella aiheutunut suuronnettomuus voi vaikuttaa. Tiedot turvallisuustoimista on päivitettävä vähintään kolmen vuoden välein ja merkittävistä muutoksista on tiedotettava. Tiedottamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Mitä 1–4 momentissa säädetään ei sovelleta, jos suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen sovelletaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 30–32 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

116 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

5) rikkoo 7–9 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 2 luvun nojalla annettua asetusta, laiminlyö 75, 76, 90, 103 tai 104 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 111 §:n nojalla annettuun ministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laisaa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

116 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

5) rikkoo 7–9 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 2 luvun nojalla annettua asetusta, laiminlyö 75, 76, 90, 103, 103 a, 103 b tai 104 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 111 §:n nojalla annettuun *ympäristöministeriön* päätökseen sisältyviä ehtoja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laisaa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia ei sovelleta, jos kaivannaisjätteen jätealue on poistettu käytöstä lain mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa.

Tätä lakia ei sovelleta, jos kaivannaisjätteen jätealueelle ei ole otettu vastaan jätettä 30 päivän huhtikuuta 2006 jälkeen, jätealuetta koskevassa luvassa on määrätty käytöstä poistamisesta tai siitä on tehty hakemus viimeistään valtioneuvoston asetuksella säädettyään päivänä ja jätealue tosiasiallisesti poistetaan käytöstä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2010. Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen sovelletaan kuitenkin 103 b §:n 1 momenttia tämän lain voimaan tultua.

Toiminnanharjoittajan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava ennen tämän lain voimaantuloa aloitetun 103 a §:ssä tarkoitetun toiminnan kaivannaisjätteen jätehuoltoa koskevat tiedot ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2009. Jos toimintaa koskevassa luvassa tai ilmoituksessa ei ole esitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman sisällöstä säädettyjä tietoja vastaavia tietoja ja toiminta ei vastaa jätehuoltosuunnitelmasta säädettyjä vaatimuksia, toiminnan ympäristölupaa on muutettava tai ilmoitusta koskevaa päätöstä on tarkistettava.

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan

kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 103 b §:n 2–5 momenttia 1 päivästä toukokuuta 2012. Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2011 hakemus sisäisen pelastussuunnitelman sisällyttämiseksi jätealueen ympäristöalueeseen olennaiseen muuttamiseen haetaan kuitenkin ympäristölupaa ennen edellä mainittua ajankohtaa, sovelletaan lupaharkinnassa tätä lakia.

Kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 42 §:n 3 momenttia 1 päivästä toukokuuta 2014. Vakuuden riittävydestä on esitettävä selvitys valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2013. Vakuuden täydentämiseksi ympäristölupaa on tarvittaessa muutettava. Jos toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan kuitenkin ympäristölupaa ennen edellä mainittua ajankohtaa, sovelletaan lupaharkinnassa tätä lakia.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**maa-aineslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 24 päivänä heinäkuuta 1998 annettuun maa-aineslakiin (555/1981) uusi 5 a ja 16 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Luvan hakijan on tehtävä osana ottamissuunnitelmaa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos ainesten ottamisessa tai niiden varastoinnissa tai jalostamisessa syntyy ympäristönsuojelulain (86/2000) 45 a §:n 1 momentissa tarkoitettua kaivannaisjätettä. Jos ottamissuunnitelmaa ei 5 §:n 1 momentin mukaan tarvita, luvan hakijan on esitettävä erillinen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämis- ja käsittelypaikasta, vaikutuksista ympäristöön, toimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos ainesten ottamiseen on haettava ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

16 b §

Kaivannaisjätteen jätehuollon muuttuminen

Luvan haltijan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuolto-suunnitelmaa vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava, jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi. Lupaa tai ottamissuunnitelmaa on tällöin muutettava siten kuin 16 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Luvan haltijan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava ennen tämän lain voimaantuloa aloitetun ainesten ottamisen kaivannaisjätteen jätehuoltoa koskevat tiedot ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2009. Jos ainesten ottamista koskevassa luvassa ei ole esitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman sisällöstä säädettyjä tietoja vastaavia tietoja ja toiminta ei vastaa jätehuoltosuunnitelmasta säädettyjä vaatimuksia, lupaa on muutettava.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3.

Laki**pelastuslain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun pelastuslain (468/2003) 9 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Suunnitteluvaikeus

Suunnitteluvaikeus

Alueille, joissa on ydinenergialain (990/1987) 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu ydinlaitos tai vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetussa asetuksessa (59/1999) määritelty suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava laitos, alueen pelastustoimen on laadittava yhteistyössä asianomaisen laitoksen kanssa pelastussuunnitelma laitoksessa sattuvan onnettomuuden varalta. Suunnitelmaa laadittaessa on kuultava vaaralle alttiiksi joutuvaa väestöä ja huolehdittava suunnitelmasta tiedottamisesta sekä oltava riittävästi yhteistyössä oman ja naapurialueiden viranomaisten kanssa.

Alueille, joissa on ydinenergialain (990/1987) 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu ydinlaitos, vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetun asetuksen (59/1999) 15 §:ssä tarkoitettu suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava kaivannaisjätteen jätealue, alueen pelastustoimen on laadittava yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa pelastussuunnitelma laitoksessa sattuvan onnettomuuden varalta. Suunnitelmaa laadittaessa on kuultava vaaralle alttiiksi joutuvaa väestöä ja huolehdittava suunnitelmasta tiedottamisesta sekä oltava riittävästi yhteistyössä oman ja naapurialueiden viranomaisten kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tätä lakia 1 päivästä touku-kuuta 2012.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Liite 2
Vastaavuustaulukko

Kaivannaisjätedirektiivin ja Suomen kansallisen lainsäädännön vastaavuus sekä ehdotetut uudet säännökset (ehdotetut uudet säännökset on esitetty taulukossa lihavoituna).

Kaivannaisjätedirektiivi**Kansalliset säännökset****1 artikla: Aihe**

YSL 1 §, JäteL 1 § MAL 3 §

2 artikla: Soveltamisala

1. Soveltamisala
2. Soveltamisalan rajausta a)
2. Soveltamisalan rajausta b)
2. Soveltamisalan rajausta c)
3. Soveltamisalan rajausta
4. Soveltamisala

YSL 45 a §, 103 a §, MAL 5 a §, KJVNA
YSL 45 a §, 103 a §, MAL 5 a §, KJVNA
YSL 45 a §

YSL 8 §

KJVNA

JäteL ja YSL, ei tarvita täytäntöönpanoa

3 artikla: Määritelmät

1. Jäte
2. Vaarallinen jäte
3. Pysyvä jäte
4. Pilaantumaton maa-aines
5. Mineraalivarat
6. Kaivannaisteollisuus
7. Off shore
8. Rikastus
9. Rikastusjäte
10. Kasa
11. Pato
12. Allas
13. Heikkoon happoon liukeneva syanidi
14. Suotovesi
15. Jätealue
16. Suuronnettomuus
- 17 Vaarallinen aine
18. Paras käytettävissä oleva tekniikka
19. Vastaanottava vesistö
20. Kunnostaminen
21. Etsintä
22. Yleisö
23. Niillä joita asia koskee
24. Toiminnanharjoittaja
25. Jätteen haltija
26. Pätevä henkilö
27. Toimivaltainen viranomainen

JäteL 3 § 1 kohta

JäteL 3 § 2 kohta

KJVNA**KJVNA****YSL 45 a §, KJVNA****YSL 45 a §, 103 a §, MAL 5 a §, KJVNA**

Ei tarvita täytäntöönpanoa

YSL 45 a §, KJVNA**YSL 45 a §**

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

Patoturvallisuus L 2 §

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

YSL 45 a.2 §, KJVNA**YSL 45 a.2 §, 103 b §, KJVNA**

KemikaaliL 11 §

YSL 3.1 § 4 kohta

YSL 3.1 § 6 ja 7 kohta

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

KaivosL 3 ja 4 §

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

HallintoL 11 §

YSL 3.1 § 5 kohta

JäteL 3 § 3 kohta

YSL 42.4 §, 103 b.3 §

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

28. Paikka	Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen
29. Merkittävä muutos	YSL 28.3 §
4 artikla: Yleiset vaatimukset	
1. Jätehuollon järjestämisen yleisperiaate	YSL 1 §, JäteL 6 §, KJVNA
2. Toiminnanharjoittajan yleisperiaatteet	YSL 1 §, JäteL 6 §, KJVNA
3. BAT-periaate	YSL 4.1 § 4 kohta, 43.3 §
5 artikla: Jätehuoltosuunnitelma	
1. Toiminnanharjoittajan yleisvelvollisuus	YSL 103 a.1 §, MAL 5 a.1 §
2. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteet	YSL 103 a.2 §, MAL 5 a.2 §, KJVNA, MAA
3. Jätehuoltosuunnitelman sisältö	YSL 103 a.2 §, MAL 5 a.2 §, KJVNA, MAA
4. Jätehuoltosuunnitelman tarkistaminen	YSL 103 a.3 §, MAL 16 b §
5. Jätehuoltosuunnitelman sisällyttäminen toiseen suunnitelmaan	MAL 5 a.1 §
6. Jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen	YSL 45 a.1 §, 64.4 §, MAL 5 a §
6 artikla: Suuronnettomuuksien torjunta ja tiedottaminen	
1. Soveltamisala	YSL 45 a.2 §, 103 b.5 §, KJVNA
2. Yleisvelvoite suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi	YSL 103 b.1 §
3. Toiminnanharjoittajan velvollisuudet asiakirjojen laatimiseen	YSL 103 b.2 §
3. Turvallisuusjohtaja	YSL 103 b.3 §
3. Ulkoisen pelastussuunnitelman laatiminen	PelastusL 9 §
4. Pelastussuunnitelmien tavoite	YSL 103 b.2 §, KJVNA
4. Tiedottamisvastuu viranomaiselle	YSL 103.b.2 §, KJVNA
5. Osallistuminen pelastussuunnitelmien laatimiseen	YSL 103 b.4 §, PelastusL 9 §, HallintoL 41 §
6. Asiakirjojen saatavuus	JulkisuusL, YSL 103 b.4 §
6. Tietojen tarkistaminen	YSL 103 b.2 §
7 artikla: Hakemus ja lupa	
1. Jätealueen luvanvaraisuus	YSL 28.2 §, YSA
2. Lupahakemuksen tiedot	YSA 9 §, YSA
3. Luvan myöntäminen	YSL 45.a.2 §
4. Luvan tarkistaminen	YSL 28.3 §, 55.2 §, 58 §
5. Tilastointi	TilastoL 11 §
8 artikla: Yleisön osallistuminen	
1. Tiedottaminen yleisölle	YSL 38 §
2. Selvitysten ja tietojen julkisuus	JulkisuusL
3. Tarkistamisesta tiedottaminen	YSL 28.3 §, 55.2 §, 58.2 §
4. Oikeus muistutusten tekemiseen ja mielipiteen ilmaisemiseen	YSL 37 §
5. Kuulemisen huomioonottaminen	YSL 41.2 §
6. Päätöksen tiedoksianto	YSL 53 §, 54 §
7. Osallistumisen tehokkuus	Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

9 artikla: Jätealueiden luokittelujärjestelmä

YSL 45 a.2 §, KJVNA

10 artikla: Tyhjät louhokset

1. Tyhjien louhosten täyttäminen kunnostus- tai rakentamistarkoituksessa
2. Suhde muuhun lainsäädäntöön

KJVNA

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

11 artikla: Jätealueiden rakentaminen ja hoito

1. Henkilökunnan pätevyys ja koulutus
2. Rakennevaatimukset
3. Ilmoitusvelvollisuus poikkeuksellisista tapahtumista
3. Raportointi viranomaiselle

YSL 42.4 §

YSL 45 a.2 §, KJVNA

YSL 81 §, YSA 30 §, KJVNA

KJVNA

12 artikla: Jätealueiden käytöstä poistaminen ja sen jälkeistä aikaa koskevat menettelyt

1. Jäsenvaltion yleisvelvoite
2. Poistamista koskeva menettely
3. Käytöstä poistamisen edellytys
4. Vastuu käytöstä poistamisen jälkeen
5. Erityisvaatimukset
6. Ilmoitusvelvollisuus poikkeuksellisista tapauksista
6. Tarkkailun tulosten toimittaminen

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

YSL 43.1 § 4 kohta, YSL 90 §

YSL 90 §, KJVNA

KJVNA

KJVNA

YSL 80 §, YSA 30 §, KJVNA

YSL 90 §, KJVNA

13 artikla: Veden tilan huononemisen sekä ilman ja maaperän pilaantumisen estäminen

1. Direktiivin 2000/60/EY tilatavoitteet
2. Päästöt ilmaan
3. Suotovesien keräämistä koskevan velvoitteen lieventäminen
4. Viittaus vesiensuojelua koskeviin säännöksiin
5. Louhoksen täyttö vedellä
6. Syanidin päästöraja-arvot

YSL 45 a.2 §, KJVNA

YSL 45 a.2 §, KJVNA

KJVNA

KJVNA

KJVNA

KJVNA

14 artikla: Rahoitusvastuu

1. Vakuusvaatimus
2. Vakuuden määrittäminen
3. Määrän mukauttaminen
4. Vakuuden palauttaminen

YSL 42.3 §

KJVNA

YSL 42.3 §, KJVNA

YSL 42.3 §, KJVNA

15 artikla: Ympäristövastuu

Viittaus ympäristövastuudirektiiviin

Ei tarvita täytäntöönpanoa erikseen

16 artikla: Rajat ylittävät vaikutukset

Osallistumisoikeus, vastavuoroisuus ja onnettomuuksista tiedottaminen

YSL 110 §, Pohjoismainen ympäristönsuojelusopimus ja yleissopimus teollisuusonnettomuuksista

17 artikla: Toimivaltaisen viranomaisen suorittamat tarkastukset

1. Tarkastukset

KJVNA

2. Kirjanpito

KJVNA

18 artikla: Velvollisuus antaa kertomuksia

KJVNA

19 artikla: Seuraamukset

YSL 116 §

20 artikla: Käytöstä poistettujen jätealueiden rekisteri

YSL 27 §, KJVNA

21 artikla: Tietojenvaihto

Ei tarvita täytäntöönpanoa

22 artikla: Täytäntöönpano- ja muuttamistoimenpiteet

Ei tarvita täytäntöönpanoa

23 artikla: Komitea

Ei tarvita täytäntöönpanoa

24 artikla: Siirtymävaiheen säännös

1. Jätealueet, yleinen voimaantulo

YSL voimaantulo- ja siirtymäsäännökset 5 ja 6 momentti

2. Lopetettu jätealue

YSL voimaantulo- ja siirtymäsäännökset 2 momentti

3. Yleisvaatimusten noudattaminen

YSL 90 §

4. Lopetetun jätealueen käytöstä poistamisen loppuun saattaminen

YSL voimaantulo- ja siirtymäsäännökset 3 momentti**25 artikla: Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä****Voimaantulosäännökset****26 artikla: Voimaantulo**

Ei tarvita täytäntöönpanoa

27 artikla: Osoitus

Ei tarvita täytäntöönpanoa

Liite I**KJVNA liite****Liite II****KJVNA liite****Liite III****KJVNA liite**

Lyhenteet ja säädökset:

YSL

Ympäristönsuojelulaki (86/2000)

MAL

Maa-aineslaki (555/1981)

JäteL

Jätelaki (1072/1993)

KaivosL

Kaivoslaki (503/1965)

KemikaaliL

Kemikaalilaki (744/1989)

PelastusL

Pelastuslaki (468/2003)

PatoturvallisuusL

Patoturvallisuuslaki (413/1984)

HallintoL

Hallintolaki (434/2003)

JulkisuusL

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999)

TilastoL

Tilastolaki (62/1994)

Pohjoismainen ympäristön-
Suojelusopimus

Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välinen ympäristönsuojelusopimus (SopS 75/1976)

Yleissopimus teollisuusonnettomuuksista

Yleissopimus teollisuusonnettomuuksien yli rajojen ulottuvista vaikutuksista (SopS 26/2000)

YSA
MAA

KJVNA

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000)
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta
(962/2005)
Kaivannaisjätteistä annettu valtioneuvoston asetus
(/)